

Nr 2.

*Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående
fastställande av postverkets stat för driftkostnader år
1917; given Stockholms slott den 14 januari 1916.*

Under åberopande av bilagda utdrag av protokollet över civil-
ärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härigenom föreslå riksdagen
dels medgiva, att intendenten i generalpoststyrelsen Hjalmar Westin
må från och med år 1915 komma i åtnjutande av första och andra av-
löningsförhöjningarna vid tjänsten med 1,000 kronor;

dels medgiva, att till § 8 i gällande avlöningsreglemente för tjänste-
män vid postverket göres följande tillägg: »Dylikt tillägg till belopp av
20 kronor för månad kan jämväl, i den ordning nyss är sagt, tilldelas
förste postvaktmästare och förste postiljon, som bestrider göromål av
särskilt maktpåliggande art»;

dels ock godkänna det vid statsrådsprotokollet fogade förslaget
till postverkets stat för driftkostnader år 1917 samt bestämma post-
verkets anslag till driftkostnader för år 1917, förslagsvis, till 25,300,000
kronor, att utgå direkt av postmedlen.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens
vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all
kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Oscar von Sydow.

Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14 januari 1916.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
 Statsråden HASSELROT,
 von SYDOW,
 friherre BECK-FRIIS,
 STENBERG,
 LINNÉR,
 MÖRCKE,
 VENNERSTEN,
 WESTMAN,
 BROSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet von Sydow anförde:

Den av Kungl. Maj:t och riksdagen fastställda staten för postverkets driftkostnader under år 1916 upptager följande slutsummor:

Avlöningar.....	kronor 14,277,900: —
Övergångsstaten	» 24,950: —
Pensioner	» 495,100: —
Postbefordran	» 7,142,500: —
Omkostnader	» 2,763,000: —
Oförutsedda utgifter.....	» 25,000: —
Avkortningar och restitutioner	» 12,750: —
Avsättning till förnyelsefond	» 280,000: —

eller tillhopa kronor 25,021,200: —

I skrivelse den 28 september 1915 har nu generalpoststyrelsen avgivit förslag till **stat för driftkostnader för år 1917**. Därvid meddelar

styrelsen till en början, att i anledning av anmodan till styrelsen att, med hänsyn till rådande förhållanden, vid avgivande av förslag beträffande anslag att äskas av 1916 års riksdag iakttaga all den sparsamhet, som lämpligen låte sig göra, styrelsen begränsat sina utgiftskrav till det minsta möjliga samt icke heller nu upptagit vissa förslag, medförande utgiftsökning, vilka styrelsen under andra förhållanden haft för avsikt att framföra.

Härmed övergår jag till redogörelse för styrelsens förslag, därvid jag först har att behandla

A. Avlöningar.

Beträffande anslagen till

1. Generalpoststyrelsen

så äro i 1916 års stat upptagna följande anslagsbelopp:

löner och tjänstgöringspenningar	kronor 445,050: —
ortstillägg och hyresbidrag	» 23,750: —
arvoden åt extra tjänstemän, vikariatsersättning m. m.	» 75,000: —
<hr/>	
Summa kronor	543,800: —

Generalpoststyrelsen har ansett sig icke behöva föreslå någon ökning i dessa anslagsbelopp, vilka styrelsen därför anser kunna i 1917 års stat upptagas till samma belopp som i 1916 års stat.

Styrelsen meddelar i detta sammanhang, att vaktmästarna hos styrelsen i skrivelse den 17 juni 1915 förnyat sin redan år 1913 gjorda framställning att ernå likställighet i löneförmåner med tjänstemän av lägre grad vid postverkets distrikts- och lokalförvaltningar. Under nuvarande förhållanden och i avvidan på lösningen av frågan om åstadkommande av i huvudsak gemensamma avlöningsbestämmelser för tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk, har emellertid generalpoststyrelsen funnit vaktmästarnas ifrågasvarande framställning icke för närvarande böra föranleda vidare åtgärd från styrelsens sida.

Generalpoststyrelsens förslag beträffande anslagen till ortstillägg och hyresbidrag samt arvoden åt extra tjänstemän, vikariatsersättning m. m. biträdes av mig, och vad angår styrelsens statförslag, i vad det avser löner och tjänstgöringspenningar till styrelsen, har jag intet annat att erinra än att jag i detta sammanhang ber att få underställa Kungl.

*Departements-
chefen.*

Maj:ts prövning frågan om ålderstillägg åt en av styrelsens tjänstemän, intendenten Hjalmar Westin.

Ålderstillägg
åt intendenten
H. Westin.

Westin har förut varit förste aktuarie hos postsparbanken. Sedan han sökt den ledigförklarade intendentsbefattningen hos generalpoststyrelsen, utnämndes han den 1 oktober 1914 till intendent hos styrelsen från och med den 1 november samma år.

Enligt det av Kungl. Maj:t den 22 juni 1911 fastställda avlöningsreglementet för tjänstemän vid postsparbanken samt nu gällande avlöningsreglemente för postverket utgör den årliga fasta avlöningen för såväl förste aktuarie i postsparbanken som intendent hos generalpoststyrelsen 5,000 kronor, med förhöjning efter tre år till 5,500 kronor, efter sex år till 6,000 kronor och efter nio år till 6,500 kronor.

I egenskap av förste aktuarie i postsparbanken uppbar Westin vid sitt tillträde till den nya befattningen en årlig fast avlöning av 5,500 kronor. Denna avlöning hade han åtnjutit allt sedan den 1 januari 1912, då han i sammanhang med postsparbankens överförande på ordinarie stat utnämndes till förste aktuarie. I § 1 mom. 3 av övergångsbestämmelserna till nyssnämnda avlöningsreglemente för tjänstemän vid postsparbanken hade nämligen stadgats, att den, som med 1912 års början tillträdde förste aktuariebefattningen, ägde att i avseende å beloppet av begynnelseavlöningen tillgodoräkna sig tre år av den tid, han kunde hava på grund av fast förordnande bestritt den dittillsvarande aktuariebefattningen i postsparbanken. Westin, som tidigare under något mer än 9 år haft fast förordnande å sistnämnda befattning, kom härigenom redan vid tillträdet av förste aktuariebefattningen i åtnjutande av första ålderstillägget å denna befattning.

Efter det Westin, såsom jag nyss nämnt, den 1 november 1914 tillträtt sin befattning såsom intendent i generalpoststyrelsen, beslöt styrelsen den 5 november 1914, att Westin, som i egenskap av intendent skulle förvalta postverkets huvudkassa, skulle äga åtnjuta årlig avlöning av 5,000 kronor.

Häröver anförde Westin underdåniga besvär, under yrkande att Kungl. Maj:t måtte förklara honom berättigad att vid förflyttningen till kassaintendentsbefattningen jämlikt § 2 mom. 1 i avlöningsreglementet för tjänstemän vid postsparbanken uppbära en begynnelseavlöning av 5,500 kronor, motsvarande den fasta avlöning, han vid förflyttningstillfället innehåft i postsparbanken. Det åberopade stadgandet innehåller, att dylik tjänsteman är underkastad den förflyttning till befattning inom

postverket, som kan varda honom i behörig ordning ålagd, dock utan minskning i den honom vid förflyttningen tillkommande fasta avlöningen.

I avgivet utlåtande över dessa besvär gjorde generalpoststyrelsen gällande, att nämnda stadgande icke vore tillämpligt å Westin, emedan denne icke på grund av den däri stadgade skyldigheten att underkasta sig förflyttning blivit ålagd transport till intendentstjänsten, utan på grund av egen ansökning erhållit konstitutorial å denna tjänst.

Westin anhöll därefter, att, därest hans besvär med hänsyn till ordalydelsen i gällande stadganden icke skulle kunna bifallas, Kungl. Maj:t ändock måtte av nåd förklara honom berättigad att åtnjuta den begärda begynnelseavlöningen.

Besvären föredrogos den 2 mars 1915 i regeringsrätten, som ej fann skäl att göra ändring i generalpoststyrelsens beslut och hemställde, att ansökningen ej måtte föranleda till någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Vid målets föredragning i statsrådet den 2 juli 1915 fattade Kungl. Maj:t beslut i enlighet med denna regeringsrättens hemställan.

Emellertid hade före utgången av år 1914 i generalpoststyrelsen uppstått fråga, huruvida Westin, vilken, såsom jag ovan anfört, utnämns till förste aktuarie i postsparbanken från och med den 1 januari 1912, vore berättigad att med 1915 års ingång erhålla avlöningsförhöjning å innehavande befattning.

Vid föredragning i styrelsen den 29 december 1914 av detta ärende anförde föredraganden, byråchefen Pramberg, bland annat, följande:

»I § 2 mom. 6, andra stycket, av nu gällande, den 20 juni 1913 utfärdade avlöningsreglemente för tjänstemän vid postverket stadgas, att ordinarie tjänstemän, som i behörig ordning förflyttas från befattning vid postsparbanken till befattning i postverket, äger att för åtnjutande av förhöjning i avlöningen tillgodoräkna sig den tid, han före förflyttningen varit i det förra verket anställd såsom ordinarie innehavare av tjänst, motsvarande den, till vilken förflyttningen äger rum. Det skulle därför kunna ifrågasättas, huruvida icke Westin må vara berättigad att med ingången av år 1915, då den enligt § 1 av reglementet för erhållande av avlöningsförhöjning erforderliga tiden av tre år, räknad från hans anställande såsom förste aktuarie, gått till ända, komma i åtnjutande av fast avlöning av 5,500 kronor för år. Enligt min uppfattning är emellertid stadgandet i § 2 mom. 6, andra stycket, av reglementet icke tillämpligt på Westin. Till stöd för denna uppfattning får jag erinra, på vilket sätt stadgandet tillkommit.

Löneregleringskommittén hade i sitt den 5 februari 1910 avgivna betänkande angående reglering av löneförhållanden m. m. vid postsparbanken föreslagit, att banken skulle inordnas såsom en byrå i generalpoststyrelsen. Till stöd för detta förslag hade kommittén bland annat framhållit, att genom bankens ingående i postverket vunnes den fördelen, att ställningen för bankens personal bleve be tryggad även för den händelse att bankens verksamhet i framtiden komme att

avtaga, i vilket fall dess överflödiga personal kunde beredas sysselsättning inom postverket.

I ett den 4 oktober samma år avgivet underdånigt utlåtande avstyrkte postsparbanksstyrelsen den föreslagna anordningen. Beträffande den framhållna fördelen för postsparbankspersonalen av denna anordning anmärkte postsparbanksstyrelsen, att, även om postsparbanken bibehölles såsom ett självständigt ämbetsverk, denna fördel kunde vinnas därigenom att föreskrift meddelades om skyldighet för ordinarie tjänsteman vid banken att underkasta sig förflyttning till befattning inom postverket. Ut i utlåtandet framställt förslag till avlöningsreglemente för postsparbanken intog postsparbanksstyrelsen ock föreskrift om skyldighet för tjänsteman vid banken att underkasta sig sådan förflyttning utan minskning i sin fasta avlöning.

Generalpoststyrelsen, som den 1 november 1910 avgav underdånigt utlåtande i ärendet, anslöt sig däri till postsparbanksstyrelsens uppfattning. Att, i händelse postsparbanken mot förmodan skulle gå tillbaka i sådan grad, att indragning av ordinarie personal därstädes ifrågakomme eller bankens verksamhet rent av komme att inställas, bereda annan sysselsättning åt postsparbanksstyrelsens ordinarie tjänstemannapersonal, borde, framhöll generalpoststyrelsen, med hänsyn därtill att denna personal vore jämförelsevis fåtalig, icke vålla postverket några svårigheter; och enär det torde vara avsett att för framtiden rekrytera postsparbankspersonalen uteslutande med posttjänstemän, skulle sagda personal så småningom komma att innehava den kompetens, som kräddes av tjänstemän vid postverket. Generalpoststyrelsen hemställde därför, bland annat, att särskilt nådigt förklarande måtte utfärdas eller, måhända hellre, föreskrifter i vederbörande avlöningsreglementen införas därom att tjänsteman i postverket eller i postsparbanksstyrelsen skulle vara underkastad ej mindre förflyttning till befattning inom det andra av ifrågavarande verk än även, i händelse av dylik förflyttning, villkoren och bestämmelserna i avlöningsreglementet för tjänstemän inom det verk, dit han förflyttades, samt att ordinarie tjänsteman i det ena verket, vilken förflyttades till befattning inom det andra verket, skulle för erhållande av avlöningsförhöjning och oavkortad semester få tillgodoräkna sig jämväl den tid, han innehaft ordinarie tjänst inom det verk, varifrån han förflyttats.

I huvudsaklig överensstämmelse med vad generalpoststyrelsen sålunda hemställde hava sedermera intagits stadganden *dels* i § 2 mom. 1 av avlöningsreglementet för postsparbanken och § 2 mom. 1 av avlöningsreglementet för postverket om skyldighet för tjänsteman i postsparbanken respektive postverket att underkasta sig den förflyttning till befattning i det andra verket, som kunde varda honom i behörig ordning ålagd, dock utan minskning i den honom vid förflyttningen tillkommande fasta avlöning, och *dels* i § 3, sista stycket, av 1911 års avlöningsreglemente för postsparbanken och § 2 mom. 6, andra stycket, av avlöningsreglementet för postverket om rätt för ordinarie tjänsteman, som i behörig ordning bleve förflyttad från befattning vid postsparbanken till befattning i postverket, att bland annat för åtnjutande av förhöjning i avlöningen tillgodoräkna sig den tid, han före förflyttningen varit i det förra verket anställd såsom ordinarie innehavare av tjänst, motsvarande den, till vilken förflyttningen ägde rum.

Av vad jag nu erinrat synes det mig framgå, att samtliga ovan åberopade stadganden tillkommit med hänsyn till önskvärheten därav att en tjänsteman i det ena av de två verk, om vilka det nu är fråga, skall kunna *aläggas* förflytt-

ning till det andra. Vid sådant förhållande synas de i § 3, sista stycket, av postsparbankens och § 2 mom. 6, andra stycket, av postverkets avlöningsreglemente förekommande orden »i behörig ordning förflyttas» ej kunna åsyfta annan förflyttning än sådan, som avses i § 2 mom. 1 av bägge reglementena, nämligen sådan, som varder vederbörande »i behörig ordning ålagd». De ifrågakvarande stadgandena få därigenom den innebörd att, medan i § 2 mom. 1 av reglementena bestämmes, förutom skyldigheten att underkasta sig förflyttning, jämväl den på grund av denna skyldighet förflyttades *begynnelseavlöning*, i § 3, sista stycket, av postsparbankens och § 2 mom. 6, andra stycket, av postverkets reglemente bestämmes den rätt till *avlöningsförhöjning*, som tillkommer den på grund av samma skyldighet från postsparbanken till postverket förflyttade.

Då Westin icke på grund av den stadgade skyldigheten att underkasta sig förflyttning blivit ålagd transport till intendents tjänsten utan på grund av egen ansökning erhållit konstitutorial å denna, torde följaktligen § 2 mom. 6, andra stycket, av postverkets avlöningsreglemente icke vara tillämpligt å Westin.

Gällande bestämmelser synas alltså icke giva styrelsen möjlighet att låta Westin komma i åtnjutande av avlöningsförhöjning redan med nästa års ingång».

Byråchefen Hasselrot var av avvikande mening och anförde:

»Då ordalagen i åberopade § 2 mom. 6, andra stycket, i avlöningsreglementet för tjänstemän vid postverket av den 20 juni 1913 synas mig icke lägga hinder i vägen för tillämpningen av denna bestämmelse i förevarande fall, anser jag för min del, att avlöningsförhöjning bör för tiden från och med den 1 januari 1915 tilldelas intendenten Westin, vilken även i övrigt på grund av för honom tillämpliga bestämmelser uppfyller villkoren för sådan löneförhöjning.»

Generalpoststyrelsens övriga ledamöter jämte generaldirektören förklarade sig emellertid instämma i föredragandens yttrande, vadan generalpoststyrelsen alltså fann Westin icke kunna med 1915 års ingång erhålla avlöningsförhöjning.

I en den 29 april 1915 dagtecknad underdånig skrift har nu Westin anhållit, att Kungl. Maj:t måtte förklara honom, som jämlikt § 1 mom. 3 av övergångsbestämmelserna i avlöningsreglementet för tjänstemän vid postsparbanken den 22 juni 1911 såsom förste aktuarie i sistnämnda ämbetsverk från och med den 1 januari 1912 erhållit ett första ålderstillägg och med 1914 års utgång innehaft befattning i för andra ålderstilläggets vinnande föreskrivna tre år, berättigad att från och med den 1 januari 1915 jämlikt § 2 mom. 6, andra stycket, av gällande avlöningsreglemente för tjänstemän vid postverket komma i åtnjutande av avlöningsförhöjning med två ålderstillägg, så att hans fasta avlöning från sistnämnda dag komme att uppgå till 6,000 kronor för år.

Som ytterligare stöd för sin framställning anförde Westin följande.

»Även om de uti § 2 mom. 6, andra stycket, i postverkets avlöningsreglemente så olyckligt vilseledande, intagna orden »i behörig ordning» skulle antagas hava avsett endast tvångsförflyttning, så måste detta antagande utslutande grunda sig därpå, att — som också generalpoststyrelsen kanske med rätt framhållit — bestämmelserna *endast* tillkommit med hänsyn till det förhållandet, att postsparbankens verksamhet i en framtid kunde tänkas bliva så förminskad, att en del av dess ordinarie personal, såsom obehövlig, måste kunna inom statsverket placeras, och att således de gjorda bestämmelserna allenast haft till ändamål att reglera eventuellt tvångsförflyttad personals avlöning.

Under sådan förutsättning har generalpoststyrelsen naturligen ej heller kunnat anse dessa bestämmelser giva direkt stöd för beviljandet av avlöningsförhöjning i förevarande fall.

Ehuruväl generalpoststyrelsen under dylika omständigheter således intet kunnat åtgöra, borde väl i allt fall dessa alldeles särskilda förhållanden ej förändra därtill, att tjänsteman i postsparbanken, som på egen ansökan förflyttas till poststyrelsen, icke borde komma i åtnjutande av samma förmån som, enligt gällande praxis och i enlighet med av statskontoret gjort principuttalande i likartade fall, på senare tider av Kungl. Maj:t ansetts böra tillkomma tjänsteman i centralt ämbetsverk, som på egen ansökan förflyttas till annat centralt verk, nämligen att i fråga om avlöningsförhöjning få, genom särskilt nådigt beslut av Kungl. Maj:t, tillgodoräkna sig ordinarie tjänstgöring i det föregående verket, under villkor dock, att förflyttningen avsåge befattning inom samma grad, d. v. s. befattning tillhörande samma avlöningstyp.»

I häröver avgivet utlåtande förklarade sig generalpoststyrelsen visserligen vidhålla den uppfattning, som vid ärendets föredragning den 29 december 1914 av styrelsen uttalats beträffande innebörden av gällande avlöningsbestämmelser, men hemställde likväl, då Westins ansökning till intendentstjänsten syntes hava tillkommit på grund av missuppfattning av dessa bestämmelser och Westin genom sin utnämning å tjänsten lidit avsevärd inkomstminskning, att, om så låte sig göra, Kungl. Maj:t måtte, med bifall till ansökningen, tillägga Westin fast avlöning från och med den 1 januari 1915 av 6,000 kronor för år.

Från detta uttalande var byråchefen Hasselrot i viss mån skiljaktig och yttrade:

»Vidhållande min den 29 december 1914 uttalade uppfattning i fråga om tillämpning i förevarande fall av bestämmelsen i § 2 mom. 6, andra stycket, i gällande avlöningsreglemente för postverkets tjänstemän och då jag anser, att det vore obilligt, om av rent formella grunder skulle förvägras sökanden en förmån, som eljest anses i allmänhet böra tillkomma statens tjänstemän, instämmer jag uti generalpoststyrelsens nu gjorda underdåniga hemställan.»

Sedan Kungl. Maj:t den 1 juni 1915 beslutit, att regeringsrättens utlåtande skulle inhämtas över ansökningen, föredrogs detta ärende den 16 samma månad i regeringsrätten.

Därvid hemställde regeringsrättens flesta ledamöter, att Kungl. Maj:t, med anledning av förevarande ansökning, måtte vidtaga erforderliga åtgärder för beredande åt Westin av rätt att för sin nu innehavande tjänst såsom intendent hos generalpoststyrelsen komma i åtnjutande av första och andra avlöningsförhöjningen vid tjänsten, räknat för tiden från och med den 1 januari 1915.

Regeringsrådet Thulin hemställde, dels att Kungl. Maj:t måtte jämlikt § 2 mom. 6 i avlöningsreglementet för postverket den 20 juni 1913 förklara Westin berättigad att för höjning i avlöningen å sin nuvarande tjänst tillgodoräkna sig den tid, han innehaft förste aktuarietjänsten i postsparbanken, samt förty visa ärendet i denna del åter till generalpoststyrelsen för ny behandling; dels att sådana åtgärder måtte av Kungl. Maj:t vidtagas, att Westin för sin nuvarande tjänst måtte komma i åtnjutande av avlöningsförhöjning, motsvarande den, som på grund av den av Kungl. Maj:t med riksdagen i övergångsbestämmelserna till avlöningsreglementet för tjänstemän vid postsparbanken intagna bestämmelsen tillgatts honom vid hans tillträde av förste aktuarietjänsten i postsparbanken.

Generalpoststyrelsens utredning rörande tillkomsten av de utav Westin till stöd för hans framställningar åberopade stadgandena i vederbörande avlöningsreglementen för postsparbanken och postverket synes tyda därpå, att dessa stadganden tillkommit med hänsyn till önskvärdheten därav, att en tjänsteman i det ena verket skulle kunna åläggas förflyttning till det andra. Westin, som efter egen ansökning överflyttats till tjänst i postverket, torde således knappast på grund av dessa stadganden kunna tillerkännas vare sig den begärda begynnelseavlöningen eller den av honom ifrågasatta avlöningsförhöjningen från 1915 års ingång.

Westins framställning att vid sitt tillträde av den nya befattningen i generalpoststyrelsen få behålla samma avlöning, som han förut haft i postsparbanken, har också Kungl. Maj:t på regeringsrättens hemställen funnit ej föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Vidkommande Westins senare framställning att erhålla en till 6,000 kronor förhöjd avlöning från och med den 1 januari 1915, har generalpoststyrelsen, som nämnts, hemställt om bifall till densamma, under framhållande att Westins ansökan till intendentstjänsten syntes hava tillkommit genom missuppfattning av gällande avlöningsbestämmelser samt att Westin härigenom lidit avsevärd inkomstminskning. Det må ock erkännas, att uttrycket »i behörig ordning förflyttad» i de åberopade stadgandena rörande rätt till avlöningsförhöjning vid förflyttning från tjänst i postsparbanken till tjänst i postverket kan giva anledning till antagandet, att härmed avses jämväl sådan förflyttning efter egen

*Departements-
chefen.*

ansökning. Rent sakligt sett synes det för övrigt mycket berättigat, att tjänstgöring i ordinarie befattning i det ena av dessa ämbetsverk tillgodoräknas vederbörande vid förflyttning till motsvarande tjänst i det andra verket, oavsett om denna förflyttning skett tvångsvis eller på grund av ansökning.

Vad angår den inkomstminskning, som Westin fått vidkännas i sammanhang med sin förflyttning, ber jag att även få erinra, att Kungl. Maj:t den 25 september 1914 fastställt nytt avlöningsreglemente för tjänstemän vid postsparbanken. I övergångsbestämmelserna till detta stadgas, att vissa tjänstemän äga tillgodoräkna sig den tid, som förflutit sedan de tillträtt fast förordnande å innehavande befattning eller befattning tillhörande, bland annat, närmast lägre avlöningsgrupp. Detta stadgande skulle varit tillämpligt å Westin, därest han kvarblivit i postsparbanken. Enär Westin, om han kvarstått såsom förste aktuarie i postsparbanken vid 1915 års ingång, då det nya avlöningsreglementet trädde i kraft, skulle innehaft sin befattning såsom förste aktuarie under tre år och han dessförinnan under mer än nio år innehaft fast förordnande å aktuarietjänst i postsparbanken, vilken tjänst tillhör närmast lägre avlöningsgrupp, hade han såsom förste aktuarie med 1915 års ingång ägt uppbära slutavlöningen å tjänsten eller 6,500 kronor. Den inkomstminskning, som Westin fått vidkännas, är alltså ganska avsevärd.

Jag anser mig därför böra biträda den hemställan, som regeringsrättens flesta ledamöter gjort, och föreslår alltså, att Westin må beredas rätt att från och med år 1915 för sin nuvarande tjänst såsom intendent i generalpoststyrelsen komma i åtnjutande av första och andra avlöningsförhöjningarna vid tjänsten.

Här efteråt intagna tabell utvisar den föreslagna lönestaten för generalpoststyrelsen för år 1917, med däri gjord jämkning i anledning av de för Westin föreslagna ålderstilläggen, jämförd med samma stat för år 1916.

	År 1916.	År 1917.	Ökning år 1917 i förhållande till år 1916.	Minskning år 1917 i förhållande till år 1916.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Generalpostdirektören	13,000	13,000		
4 byråchefer	35,500	35,500		
1 kamrerare	7,000	7,000		
5 sekreterare	34,500	34,000	—	500
1 ombudsman	6,000	6,000		
3 förste aktuarier	19,000	19,500	500	
2 intendent.	13,000	12,500	—	500
1 aktuarie	5,500	5,500		
1 förrådsförvaltare	5,000	5,000		
7 notarier	35,700	35,300	—	400
1 registrator	5,000	5,000		
5 revisorer	27,500	27,500		
3 revisorer och bokhållare	16,000	15,500	—	500
18 förste postexpeditörer, manliga	64,500	66,900	2,400	
13 postexpeditörer , ”	36,600	36,600		
22 ” , kvinnliga	41,800	41,800		
33 biträden, kvinnliga	51,250	51,250		
19 vaktmästare	28,000	28,000		
Förste vaktmästaren, arvode	200	200		
Summa	445,050	446,050	2,900	1,900
			Ökning kr. 1,000	

2. Distrikts- och lokalförvaltningarna.

Ordinarie löner och tjänstgöringspenningar.

I staten för år 1916 är anslaget till ordinarie löner och tjänstgöringspenningar åt de vid distrikts- och lokalförvaltningarna anställda tjänstemännen upptaget till 9,549,100 kronor. I detta belopp är jämväl inberäknat ersättning jämlikt § 8 i avlöningsreglementet i form av tillägg till tjänstgöringspenningarna till vissa postvaktmästare och postiljoner för bestridande av viktigare göromål.

Styrelsen meddelar, att sagda anslag, såvitt nu kan beräknas, torde för år 1916 bliva tillräckligt.

Beträffande det belopp, vartill ifrågavarande anslag bör beräknas för år 1917, anför generalpoststyrelsen till en början följande:

»För år 1917 inträder visserligen genom ålderstillägg förhöjning i avlöningsbeloppen för ett flertal tjänstemän, men å andra sidan kunna för samma år — genom pensionering, dödsfall eller annan avgång bland äldre tjänstinnehavare och dessas ersättande med yngre tjänstemän — väsentliga nedsättningar i de för nuvarande befattningshavare upptagna avlöningsbeloppen beräknas uppstå. En stor del utnämnde postexpeditörer kunna numera icke beredas fast placering, utan användas året om (med undantag av semestermånaden) såsom vikarier i anledning av tjänstledighet eller förordnande å annan tjänst för tjänstemän av postexpeditörs och högre grader. Då en icke fast placerad postexpeditör under vikariatet åtnjuter sin egen avlöning — således icke blott lön utan jämväl tjänstgöringspenningar — komma tjänstgöringspenningarna för de postexpeditörer, vilkas befattningar de uppehållit, att besparas postverket. Även i de fall, en ej fast placerad postexpeditör själv åtnjuter ledighet, besparas dennes tjänstgöringspenningar. Vid ledighet för enskilda angelägenheter såväl för tjänsteman utan fast placering som för annan tjänsteman, för vilken vikarien i sista hand utgöres av en tjänsteman utan fast placering, sker besparing tillika av en del utav lönen. Därtill kommer att vid förordnande hos generalpoststyrelsen för tjänstemän vid distrikts- och lokalförvaltningarna dessa tjänstemän tillkommande tjänstgöringspenningar, vilka utbetalas i generalpoststyrelsen, belasta vederbörande anslag för generalpoststyrelsen i stället för distrikts- och lokalförvaltningarna.

Med hänsyn härtill torde, med ledning av nu kända förhållanden för enahanda antal tjänstemän, som upptagits i staten för år 1916, utgifterna till avlöningar och tjänstgöringspenningar för distrikts- och lokalförvaltningarnas tjänstemän för år 1917 komma att uppgå till allenast 9,494,300 kronor eller således 54,800 kronor mindre än det i 1916 års stat upptagna belopp.»

Generalpoststyrelsen har emellertid jämväl för år 1917 föreslagit ökning av antalet förste postvaktmästare och förste postiljoner samt postvaktmästare och postiljoner.

Ökning av
antalet förste
postvakt-
mästare och
förste postil-
joner.

Styrelsen erinrar härvid till en början, att, sedan med 1910 års ingång på ordinarie stat uppförts 450 förste postvaktmästare och förste postiljoner, ökning, med undantag för år 1911, årligen skett av antalet dylika tjänstemän. Sålunda blevo i respektive stater upptagna:

för år 1912	525
» » 1913	560
» » 1914	590
» » 1915	640
» » 1916	665.

Därefter meddelar styrelsen, att antalet postvaktmästare och postiljoner, som i egenskap av t. f. förste postvaktmästare och t. f. förste postiljoner bestrida göromål, avsedda att i regel handhavas av förste postvaktmästare och förste postiljoner, den 1 september 1915 utgjorde 217 mot 243 vid ungefär motsvarande tidpunkt år 1914. Dessa 217 tjänstemän hade erhållit sina uppdrag:

1 st.	år 1905	32 st.	år 1911
1 »	» 1906	52 »	» 1912
2 »	» 1907	34 »	» 1913
3 »	» 1908	22 »	» 1914
5 »	» 1909	25 »	» 1915.
40 »	» 1910		

Beträffande storleken av den ökning i antalet befattningshavare av ifrågavarande slag, som med tillämpning av samma norm, som kommit till uttryck i 1915 och 1916 års stater, borde beräknas för år 1917, anför generalpoststyrelsen följande:

»Av ovannämnda 217 tjänstemän, vilka bestrida göromål, avsedda att i regel handhavas av förste postvaktmästare och förste postiljoner, bliva vid tillsättandet från och med 1916 års ingång av de i staten för sistnämnda år upptagna 25 nya befattningar av ifrågavarande slag 25 befordrade till ordinarie, varjämte ytterligare omkring 20 (5 under återstående delen av år 1915 och 15 under år 1916) kunna på grund av avgång genom dödsfall, pensionering eller dylikt bland ordinarie förste postvaktmästare och förste postiljoner beräknas bliva före utgången av år 1916 överflyttade på ordinarie stat. Vid 1917 års början torde sålunda av nämnda 217 tjänstemän omkring 172 återstå såsom tillförordnade, av vilka 7 skulle hava erhållit uppdraget redan under år 1910 och 32 stycken under år 1911. Visserligen kunna under år 1917 på grund av avgång bland den ordinarie motsvarande personalen genom pensionering m. m. omkring 20 stycken beräknas bliva befordrade till ordinarie förste postvaktmästare eller förste postiljoner. Men även med denna avgång skulle av dem, som erhållit sitt uppdrag under år 1911, vid 1917 års utgång 19 kvarstå i tillförordnad tjänsteställning av nu ifrågavarande slag.

Svenska postmannaförbundet har hos generalpoststyrelsen gjort framställning om ökning av antalet ordinarie förste postvaktmästare och förste postiljoner med 50, vilken framställning understötts av svenska postiljonsföreningen. Generalpoststyrelsen anser sig icke kunna ifrågasätta så stort antal. Då emellertid av de 52, vilka förordnats under år 1912, 5 hava erhållit uppdraget i fråga under första kvartalet, har generalpoststyrelsen funnit sig kunna för sin del tillstyrka, att 25 nya ordinarie förste postvaktmästare och förste postiljonsbefattningar upptagas i 1917 års stat. Tjänstetiden för ej blott nyss nämnda 19 tjänste-

män utan även ett mindre antal av dem, som erhållit sitt uppdrag under år 1912, kan nämligen anses bliwa längre än den tid, som är skälig för prövande av vederbörandes lämplighet för befordran till ordinarie förste postvaktmästare eller förste postiljon.

Såsom generalpoststyrelsen redan vid avgivande av sitt underdåniga förslag till stat för driftkostnader år 1915 framhållit, är styrelsen av den uppfattningen, att överflyttande å ordinarie stat av nu ifrågavarande tjänstemän årligen bör ske, givetvis under den förutsättningen att postverkets behov sådant kräver, samt att en lämplig proportion därvid bibehålles mellan ordinarie och tillförordnade förste postvaktmästare och förste postiljoner.

I anseende till poströrelsens utveckling samt fortsatt överflyttande på förste postvaktmästare och förste postiljoner av göromål, som förut anförtrots postexpeditörer, lärer kunna beräknas, att för åren 1916 och 1917 komma att meddelas uppdrag såsom t. f. förste postvaktmästare och förste postiljoner åt ett icke oväsentligt antal tjänstemän.»

På grund härav hemställer generalpoststyrelsen, att antalet ordinarie förste postvaktmästare och förste postiljoner, i staten för år 1916 upptaget till 665, måtte i staten för år 1917 ökas med samma antal som för år 1916 eller med 25 stycken och sålunda bestämmas till 690.

Rörande den anslagsökning, som vid bifall till generalpoststyrelsens hemställan skulle erfordras, anför styrelsen följande:

»Då årsavlöningen till en var av de sålunda befordrade torde kunna beräknas komma att utgå med 1,700 kronor, erfordras en höjning av anslaget till förste postvaktmästare och förste postiljoner med omkring 42,500 kronor.

Enär emellertid genom ifrågavarande tjänstemäns befordran minskning kan beräknas uppstå

dels i anslaget till ordinarie postvaktmästare och postiljoner med skillnaden mellan de befordrades beräknade avlöning, 1,400 kronor, för en var vid befordringstillfället, tillsammans 35,000 kronor, jämte tillägg till tjänstgöringspenningarna enligt § 8 i avlöningsreglementet, tillhopa 4,500 kronor, eller sammanlagt 39,500 kronor, och beräknad minimiavlöning, 1,200 kronor, för de i succession befordrade extra postiljonerna, 30,000 kronor, eller således kronor 9,500: —

dels ock i anslaget till extra tjänstemän med	»	27,000: —
eller tillhopa med	»	36,500: —,

kommer i verkligheten kostnadsökningen för de 25 nya förste postvaktmästarna och förste postiljonerna sålunda att utgöra allenast 6,000 kronor.»

Generalpoststyrelsen upplyser, att anslaget till förste postvaktmästare och förste postiljoner, i staten för år 1916 upptaget till 1,268,700 kronor, för år 1917 skulle, såvitt nu kan beräknas, till följd av intjänta ålders-

tillägg samt avgång och befordringar bland personalen, med samma antal tjänstemän som för år 1916, 665 stycken, komma att uppgå till kronor 1,275,000: —.

Vid bifall till generalpoststyrelsens hemställan om uppförande å 1917 års stat av 25 nya förste postvaktmästare och förste postiljoner skulle anslaget för samma år höjas med » 42,500: —
och sålunda utgöra kronor 1,317,500: —.

Beträffande ordinarie postvaktmästare och postiljoner meddelar generalpoststyrelsen, att antalet dylika befattningshavare i postverkets stater fastställts

Ökning av
antalet post-
vaktmästare
och postil-
joner.

för år 1914 till	1,740
» » 1915 »	1,890
» » 1916 »	1,975.

Den extra personalen utav vaktmästargrad, för vars sammansättning redogörelse lämnats i den till nästlidet års riksdag avlåtna proposition angående fastställande av postverkets stat för driftkostnader för år 1916, uppgick den 1 september 1915, enligt vad styrelsen vidare meddelar, till 427 stycken. Av dessa voro

2	antagna år 1907
1	» » 1908
2	» » 1909
4	» » 1910
181	» » 1911
80	» » 1912
76	» » 1913
81	» » 1914.

Under återstående delen av år 1915 kunde av detta antal, enligt vad styrelsen beräknar, 122 antagas bliva befordrade, nämligen

på grund av avgång bland de ordinarie	12
i succession efter de i 1916 års stat uppförda 25 nya förste post- vaktmästare och förste postiljoner	25
genom de i 1916 års stat upptagna 85 nya postvaktmästare- och postiljonsbefattningarna	85
	<u>122.</u>

- På grund av avgång genom dödsfall, pensionering eller befordran torde under år 1916 kunna beräknas i succession komma att befordras 45.
- Vid bifall till generalpoststyrelsens förslag om upptagande i staten för år 1917 av ytterligare 25 förste postvaktmästare och förste postiljoner skulle befordran kunna ske till ordinarie postvaktmästare och postiljoner av samma antal extra tjänstemän 25.
- Av ovannämnda 427 extra tjänstemän skulle sålunda vid 1916 års utgång hava befordrats 192
- och alltså såsom obefordrade kvarstå 235 extra postiljoner.
- Beträffande befordringsutsikterna för sistnämnda tjänstemän anför styrelsen följande:

»Av dessa vid 1916 års utgång såsom obefordrade kvarstående extra tjänstemän kunna omkring 78 stycken beräknas hava konstituerats till extra under år 1912 och således i avseende å tjänstetid såsom extra tjänstemän hava att räkna sig till godo omkring 4 år, eller den tid, som enligt av Kungl. Maj:t och riksdagen gillade principer ansetts såsom den normala för vinnande av ordinarie anställning uti nu ifrågavarande tjänstegrad. Härtill kommer, att de, innan de blivit extra postiljoner, haft en föregående tjänstgöringstid såsom reservpostvaktmästare eller reservpostiljoner.»

I enlighet med därom av såväl svenska postmannaförbundet som svenska postiljonsföreningen hos generalpoststyrelsen gjord framställning hemställer styrelsen därför, att *ytterligare 75 ordinarie postvaktmästare och postiljoner uppföras å postverkets avlöningsstat för år 1917.*

Vid bifall härtil skulle samma stat komma att upptaga 2,050 dylika tjänstemän.

Angående den kostnadsökning, som bleve en följd av nämnda hemställan, anför styrelsen:

»Överflyttning på ordinarie stat av ifrågavarande extra tjänstemän komme, då envar av dem finge såsom ordinarie uppbära en avlöning av 1,200 kronor, att öka anslaget till avlöning åt postvaktmästare och postiljoner med 90,000 kronor. Då arvoden till dessa tjänstemän, därest de kvarstode som extra, kunde beräknas till 1,080 kronor för var och en, eller således utgöra tillhopa 81,000 kronor, komme emellertid av denna anledning ökningen på avlöningsstaten i dess helhet att belöpa sig till endast 9,000 kronor.»

Generalpoststyrelsen meddelar, att anslaget till postvaktmästare och postiljoner, för år 1916 upptaget till 2,789,400 kronor, skulle, på grund av intjänta ålderstillägg samt avgång och befordran bland personalen,

med samma antal som för år 1916, 1,975 stycken, i staten för år 1917 komma att uppgå till kronor 2,804,400: —.

Vid bifall till generalpoststyrelsens förenämnda framställning om anställande av 75 nya postvaktmästare och postiljoner, ökas anslaget med » 90,000: —
och uppgår till kronor 2,894,400: —.

Genom överförande på ordinarie stat av 25 t. f. förste postvaktmästare respektive postiljoner och ny tillsättande i dessas ställe av 25 postvaktmästare- och postiljonsbefattningar minskas anslaget, såsom styrelsen förut nämnt, med » 9,500: —,
varför anslaget sålunda för år 1917 borde beräknas till kronor 2,884,900: —.

Vad generalpoststyrelsen hemställt i fråga om anslag till avlöningar vid distrikts- och lokalförvaltningarna finner jag mig böra till alla delar tillstyrka. Den föreslagna ökningen i antalet tjänstemän, 25 förste postvaktmästare och förste postiljoner samt 75 postvaktmästare och postiljoner, synes nämligen vara betingad av postverkets fortgående utveckling och i övrigt stå i full överensstämmelse med de principer, som i förevarande hänseende tidigare godtagits. Departements-
chefen.

Enligt vad ovan anförts, skulle, därest min hemställan om ökning i antalet förste postvaktmästare och förste postiljoner samt postvaktmästare och postiljoner bifölles, detta föranleda en ökning i det förut för år 1917 beräknade, eljest erforderliga anslaget till löner och tjänstgöringspenningar, kronor 9,494,300: —, Samman-
fattning.

med för 25 förste postvaktmästare och förste postiljoner » 42,500: —
och för 75 postvaktmästare och postiljoner » 80,500: —.

Slutbeloppet av de löner och tjänstgöringspenningar, som för år 1917 beräknas komma att utgå till de vid distrikts- och lokalförvaltningarna placerade tjänstemännen, skulle sålunda utgöra kronor 9,617,300: —.

Detta innebär en förhöjning med 68,200 kronor i förhållande till motsvarande belopp för år 1916, 9,549,100 kronor.

Emellertid vill jag framhålla, hurusom, på sätt av det ovanstående framgår, vid bifall till de av mig framlagda förslagen om inrättande av nya tjänster följande besparingar skulle komma att äga rum i arvoden till extra tjänstemän, nämligen:

för förste postvaktmästarna och förste postiljonerna kronor 27,000: —
 » postvaktmästarna och postiljonerna » 81,000: —
 eller kronor 108,000: —.

Fördelningen av anslaget till löner och tjänstgöringspenningar för tjänstemän vid distrikts- och lokalförvaltningarna skulle komma att äga rum på de olika grupperna av befattningshavare på sätt framgår av efterföljande tabell.

Antal befattningshavare.		Befattningshavare.	År 1916.	År 1917.	Ökning år 1917 i förhållande till år 1916.	Minskning år 1917 i förhållande till år 1916.
År 1916.	År 1917.		Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
6	6	Postdirektörer	46,500	46,500	—	—
11	11	Postmästare av klass 1 A	78,200	78,200	—	—
23	23	» » » 1 B	149,000	149,000	—	—
6	6	Överkontrollörer	36,500	37,500	1,000	—
15	15	Postmästare av klass 2 A	90,000	89,500	—	500
7	7	Förste kontrollörer	42,000	42,000	—	—
28	28	Postmästare av klass 2 B	154,000	154,000	—	—
86	86	» » » 3	430,000	429,600	—	400
53	53	Kontrollörer	264,600	265,000	400	—
89	89	Postmästare av klass 4	401,900	397,500	—	4,400
152	152	Förste postexpeditörer, manliga	614,200	618,000	3,800	—
27	27	» » , kvinnliga	67,900	67,300	—	600
875	875	Postexpeditörer, manliga	2,571,000	2,509,400	—	61,600
270	270	» » , kvinnliga	519,600	505,600	—	14,000
16	16	Biträden, kvinnliga	25,600	25,800	200	—
665	690	Förste postvaktmästare och förste postiljoner	1,268,700	1,317,500	48,800	—
1,975	2,050	Postvaktmästare och postiljoner	2,789,400	2,884,900	95,500	—
Summa kr.			9,549,100	9,617,300	149,700	81,500
						Ökning kr. 68,200

Ändring av § 8 i avlöningsreglementet.

I detta sammanhang ber jag få omnämna en av generalpoststyrelsen i dess förevarande skrivelse gjord framställning om visst tillägg till § 8 i avlöningsreglementet för tjänstemän vid postverket den 20 juni 1913.

Nämnda paragraf är så lydande:

»Postvaktmästare eller postiljon, som meddelats uppdrag att tills vidare bestrida viktigare göromål, kan erhålla tillägg till tjänstgöringspenningarna med högst 20 kronor, för månad räknat, enligt de närmare bestämmelser, som meddelas av generalpoststyrelsen.»

Generalpoststyrelsen anför i detta ämne följande:

»Vid upprepade föregående tillfällen har generalpoststyrelsen närmare utvecklat, hurusom styrelsen lett verkets skötsel i den riktning, att ökad användning vunnits för tjänstemän av postvaktmästares grad. Under såväl år 1914 som år 1915 har också ett avsevärt antal postexpeditörstjänster utbytts mot förste postvaktmästare- eller förste postiljonsbefattningar.

Vissa av de göromål, som enligt tillämpade principer numera anförtros åt förste postvaktmästare och förste postiljoner, måste emellertid betraktas såsom särdeles maktpåliggande. Detta är särskilt fallet med avseende å de av ifrågasvarande tjänstemän, som utöva förmanskap antingen vid postkontor för större arbetsstyrka eller eljest under krävande förhållanden eller ock inom postkupé, där enligt vanlig tjänstgöringsordning minst tre tjänstemän tjänstgöra samtidigt.

Generalpoststyrelsen anser det önskvärt, att möjlighet beredes styrelsen att kunna i vissa särskilda, jämförelsevis ringa antal fall tilldela de förste postvaktmästare och förste postiljoner, som bestrida de allra viktigaste av de till dylika tjänstemän överlåtna göromål, ett tillägg till tjänstgöringspenningarna i likhet med vad, jämlikt § 8 i gällande avlöningsreglemente, redan för närvarande är medgivet beträffande postvaktmästare och postiljoner.

Då ett dylikt medgivande, på sätt nyss nämnts, endast är avsett att komma till användning i ett fåtal fall, anser generalpoststyrelsen ett bifall till styrelsens framställning icke behöva medföra ökning av utgifterna av beskaffenhet att öva något egentligt inflytande på storleken av vederbörande anslagsbelopp.

Framställning i nu omhandlade syfte har såväl i år som vid föregående tillfällen framkommit från postmannaförbundets sida. Svenska postiljonsföreningen har i år jämväl för sin del anslutit sig till framställningen.»

På grund av vad sålunda anförts har generalpoststyrelsen hemställt, att till ovanberörda paragraf måtte fogas ett tillägg av följande lydelse:

»Dylikt tillägg till belopp av 20 kronor för månad kan jämväl tilldelas förste postvaktmästare och förste postiljon, som bestrider göromål av särskilt maktpåliggande art.»

Generalpoststyrelsens förevarande förslag avser att bereda möjlighet för styrelsen att, i likhet med vad redan är bestämt beträffande postvaktmästare och postiljoner, kunna tilldela jämväl förste postvaktmästare och förste postiljoner ett tillägg till tjänstgöringspenningarna. Förslaget härutinnan ansluter sig till de riktlinjer, som, enligt vad vid upprepade tillfällen närmare utvecklats, på senare tider allt mer och mer följts inom postverket i syfte att, för undvikande av användning utav överkvalificerad arbetskraft, åt tjänstemän av lägre grad överlåta mera makt-

*Departements-
chefen.*

påliggande göromål, vilka förut anförtrotts åt tjänstemän av högre grad. Det torde få anses ligga i statsmakternas intresse att främja ett strävande i sådan riktning, och då för övrigt det av styrelsen ifrågasatta medgivandet icke skulle komma till användning annat än i ett fåtal fall och således icke bliva av någon större ekonomisk innebörd, tillstyrker jag det föreliggande förslaget. Det nya stadgandet torde dock böra förtydligas så att klart framgår, att tilldelandet av ifrågavarande avlöningsförbättring skall jämväl i fråga om förste postvaktmästare och förste postiljoner ske enligt de närmare bestämmelser, som meddelas av generalpoststyrelsen. Någon ökning av anslaget till löner och tjänstgöringspenningar anses icke erforderlig på grund av det föreslagna tillägget.

Ortstillägg och hyresbidrag.

Ifrågavarande anslag är i staterna upptaget:

år 1914 till.....	kronor 880,000: —
» 1915 »	» 930,000: —
» 1916 »	» 950,000: —.

Vid avgivande av nästföregående statförslag anförde generalpoststyrelsen, att utgifterna för år 1914, så vitt då kunde beräknas, komme att uppgå till omkring 895,000 kronor. Styrelsen meddelar nu, att utgifterna i fråga icke stigit till mer än 872,003 kronor. För åren 1915 och 1916 torde dock utgifterna, enligt vad styrelsen vidare anför, komma att uppgå till de för dessa år anvisade belopp.

Generalpoststyrelsen anför beträffande anslaget för år 1917 följande:

»Genom nådigt brev till generalpoststyrelsen den 26 juni 1915 angående ändrade bestämmelser rörande sjukavlöning till extra tjänstemän vid postverket m. m. har föreskrivits, att jämväl extra postexpeditörer eller extra postiljoner utan fast placering under viss förutsättning äga uppbära närmare bestämd ersättning under sjukdom. Dessa ändrade bestämmelser föranleda givetvis någon ökning av utgifterna under anslaget. Då ortstillägget står i visst förhållande till avlöningen, medföra intjänade ålderstillägg för de ordinarie samt förhöjning av arvudet för de extra tjänstemännen jämväl en förhöjning i ortstillägget.»

I anledning av vad sålunda anförts samt med hänsyn till den personalökning, som för år 1917 är att beräkna, föreslår generalpoststyrelsen en förhöjning i anslaget med 20,000 kronor i förhållande till motsvarande anslag för år 1916, varigenom anslaget för år 1917 skulle komma att förslagsvis fastställas till 970,000 kronor.

Generalpoststyrelsen erinrar i detta sammanhang, att beräkningarna å förevarande anslag äro verkställda med hänsyn till nu gällande be-

stämmelser i avseende å beräkandet av ortstillägget beträffande såväl grunderna för ortstilläggets utgående som även de olika orternas gruppering i dyrortshänseende.

Arvoden åt extra tjänstemän, vikariatsersättning m. m.

De utgifter, som bestridas av anslaget under denna titel, utgöras av:

a) *arvoden till extra tjänstemän* med fast placering och till sådana extra tjänstemän utan fast placering, som, ehuru de stå till verkets förfogande, ej innehava tjänstgöringsuppdrag;

b) *dispositionsanslag* för tillgodoseende av vare sig mera stadigvarande eller tillfälligare behov av personalförstärkning;

c) *anslag för beredande av semesterledighet och sabbatsledighet åt tjänstemän*;

d) *vikariatsersättning* i anledning av sjukdomsfall m. m. för tjänstemän, ordinarie och extra; av detta anslag utgår också ersättning åt vikarie för tjänsteman, som inkallats till undervisningskurs.

Styrelsen hemställer, att anslaget till avlönande av extra postexpeditörer med fast placering måtte bibehållas vid det vid uppgörande av 1915 och 1916 års stater beräknade beloppet kr. 15,000: —.

Däremot framhåller styrelsen, att de s. k. expektansarvodena till extra postexpeditörer, i 1915 och 1916 års stater beräknade till 2,000 kronor, synas kunna för år 1917 beräknas till endast » 1,000: —.

Beträffande anslaget till extra postiljoner med fast placering anför styrelsen följande:

»Antalet extra postiljoner med fast placering, vilket den 1 september 1915 utgjorde 175, kan antagas vid årets slut hava stigit till 190. Av detta antal skola, då i 1916 års stat upptagits 25 nya förste postvaktmästare- och förste postiljonstjänster samt 85 nya postvaktmästare- och postiljonstjänster, 110 med 1916 års ingång vinna ordinarie anställning, så att i början av år 1916 antalet funktionärer, om vilka nu är fråga, kan antagas uppgå till omkring 80. Under år 1916 beräknas detta antal komma att ökas med omkring 40, således till omkring 120. Vid bifall till styrelsens i det föregående framställda förslag om överförande å ordinarie stat med 1917 års ingång av 25 förste postvaktmästare- och förste postiljonsbefattningar samt 75 postvaktmästare- och postiljonsbefattningar, varigenom, på sätt närmare utvecklats under anslaget till löner och tjänst-

göringspenningar åt distrikts- och lokalförvaltningarnas personal, under nu förevarande anslag skulle inbesparas sammanlagt 108,000 kronor, skulle vid 1917 års början kvarstå omkring 20 extra postiljoner med fast placering. Detta antal kan under loppet av år 1917 antagas komma att ökas med omkring 40.»

Anslaget till avlönande av extra postiljoner med fast placering, vilket för 1916 beräknats till 150,000 kronor, synes därför, enligt vad styrelsen vidare anför, kunna för år 1917 nedsättas till kr. 44,000: —.

Jämväl *expektansarvodena* till extra postiljoner utan fast placering, för 1916 beräknade till 8,000 kronor, anser styrelsen för år 1917 kunna nedsättas och beräknas till » 6,000: —.

Beträffande *anslaget till avlönande av dispositionsbiträden* finner generalpoststyrelsen sig icke nu böra ifrågasätta någon ändring, vadan detsamma för år 1917 upptagits till samma belopp som för år 1916, » 140,000: —.

Anslaget till semesterledighet, för år 1916 beräknat till 270,000 kronor, torde, med hänsyn bland annat till de föreslagna, ovan omförmälda 100 nya befattningarna, böra förhöjas. Generalpoststyrelsen föreslår, att anslaget för år 1917 beräknas till » 275,000: —.

Även i *anslaget till sabbatsledighet*, vilket för 1916 beräknats till 125,000 kronor, torde erfordras någon förhöjning, förslagsvis med 3,000 kronor, till » 128,000: —.

I fråga slutligen om *vikariatsersättningen* erinrar styrelsen om följande:

»Jämlikt nådiga brevet den 26 juni 1915 har rätten för extra tjänstemän att under sjukdom behålla del av arvodet, vilken rätt förut varit förbehållen dylik tjänsteman med fast placering, blivit utsträckt jämväl till extra tjänsteman utan fast placering, vilken minst två kalenderår varit i egenskap av extra tjänsteman i postverket anställd. Vid sjukdom under högst sex månader uppbäres två tredjedelar av arvodet och därjämte, i förekommande fall, om vederbörande är extra postexpeditör, hela ortstillägget, men, om han är extra postiljon, tre fjärdedelar av detsamma; och ankommer det på Kungl. Maj:ts prövning i varje särskilt fall, om och till huru stor del arvode må till sådan extra tjänsteman under sjukdom utgå jämväl under längre tid. Annan extra tjänsteman, som mera stadigvarande ställt sig till postverkets förfogande, äger vid sjukdom under högst sex månader uppbära, om han är extra

postexpeditör, en krona för dag, men om han är extra postiljon, 67 öre för dag.

Den sålunda utsträckta rätten till sjukavlöning för extra tjänstemän torde visserligen endast i jämförelsevis ringa mån öka postverkets kostnader, men, med hänsyn till de ökade utgifter, som under senare åren visat sig uppstå för bestridande av vikariatsersättning med anledning av sjukdom eller annan ledighet för såväl ordinarie som extra personal, finner generalpoststyrelsen sig nödsakad föreslå, att det för ändamålet i staten för år 1916 upptagna anslagsbeloppet, 265,000 kronor, ökas.»

Styrelsen hemställer därför, att anslaget för 1917 upptages till kr. 285,000: —.

Anslaget i sin helhet under denna utgiftstitel skulle alltså komma att uppgå till kr. 894,000: —, vilket innebär en minskning med 81,000 kronor i förhållande till anslaget för år 1916, 975,000 kronor.

Emot generalpoststyrelsens hemställan i fråga om anslagen till ortstillägg och hyresbidrag samt till arvoden åt extra tjänstemän, vikariatsersättning m. m. har jag intet att erinra, utan får till alla delar tillstyrka densamma. Departements-
chefen.

Summan av samtliga under avlöningar till distrikts- och lokalförvaltningarna förekommande anslag är i staten för år 1916 fastställd till kr. 11,474,100: —. Sammanfatt-
ning.

Läggas härtill ovan föreslagna förhöjningar, nämligen:

å anslaget till löner och tjänstgöringspenningar »	68,200: —
samt å anslaget till ortstillägg och hyresbidrag »	20,000: —

men från summan härav, kr. 11,562,300: —,

drages föreslagen nedsättning i anslaget till arvoden åt extra tjänstemän, vikariatsersättning m. m., » 81,000: —,

komma samtliga under avlöningar till distrikts- och lokalförvaltningarna upptagna anslag att för år 1917 utgöra kr. 11,481,300: —, vilket innebär en förhöjning i förhållande till år 1916 av 7,200 kronor.

3. Övriga anslag.

Arvoden till poststationer.

Anslaget har för vart och ett av åren 1914, 1915 och 1916 upptagits till ett belopp av 2,150,000 kronor.

Utgifterna å anslaget hava för år 1914 uppgått till 1,841,472 kronor, innebärande en ökning vid jämförelse med utgifterna för år 1913 av 18,510 kronor eller omkring 1 %. För år 1915 torde, enligt vad styrelsen meddelar, utgifterna kunna beräknas komma att uppgå till omkring 2,015,000 kronor.

Generalpoststyrelsen har i detta sammanhang lämnat följande redogörelse i poststationsfrågan, innefattande vissa ekonomiska och andra uppgifter:

»Huvudparten av den år 1915 inträdda utgiftsstegringen faller på ersättningarna för handhavandet av de s. k. järnvägspoststationerna eller de poststationer, vilka efter åtagande av vederbörande järnvägsförvaltning handhavas av järnvägsstationens föreståndare.

Genom nådigt brev den 3 december 1909 har bestämts, att ersättningen för sagda poststationers skötande skall, därest poststationens uppbörd icke överstiger 7,000 kronor, utgå efter någondera av femton genom samma nådiga brev fastställda olika avlöningsklasser med ett för varje avlöningsklass bestämt årligt arvodesbelopp. Till detta kommer för de tio högsta avlöningsklasserna ett till beloppet likaledes fixerat fast biträdesanslag. Genom nämnda nådiga brev har tillika förklarats, att på generalpoststyrelsens bestämmande skall ankomma, till vilken av förenämnda avlöningsklasser varje station skall hänföras. Med anledning härav fastställde generalpoststyrelsen den 13 december 1909 vissa allmänna grunder för ifrågavarande ersättnings reglerande. Hänsyn toges därvid till såväl uppbördens storlek som ock antalet behandlade försändelser, in- och utbetalade postanvisningsbelopp, verkställda tidningsabonnemang m. m. vid vederbörande poststationer. Enligt dessa allmänna grunder skall avlöningsreglering äga rum för period av fem år. Under år 1914 har reglering skett för perioden 1915—1919.

En jämförelse mellan poströrelsens omfattning vid de i regleringarna ingående poststationerna de båda år, som ligga till grund för de två sista regleringarna, nämligen åren 1908 respektive 1913, utvisar, att sammanlagda uppbörden ökats från 3,203,778 kronor till 3,546,253 kronor eller med omkring 11 %. Beträffande övriga på regleringen inverkan faktorer har ökningen varit än mer betydande. Särskilt har detta varit förhållandet med beloppen av in- och utbetalade postanvisnings medel. Dessa förete en ökning av över 130 %.

Till följd av nu omförmälda stegring av poströrelsens omfattning har ock inträtt en ökning i antalet järnvägspoststationer med uppbörd, överstigande 7,000 kronor, beträffande vilka generalpoststyrelsen, enligt bemyndigande i ovanberörda

nådiga brev av den 3 december 1909, äger träffa särskilda avtal i fråga om ersättningens storlek. I samband med regleringen är 1909 träffades särskilt avtal om 32 stationer, av vilka 15 voro belägna vid statens och 17 vid enskilda järnvägar. Av de järnvägspoststationer, vilka skolat ingå i regleringen år 1914, hade 59 stycken — 27 vid statens och 32 vid enskilda järnvägar — en uppbörd, överstigande 7,000 kronor. Ersättningsbeloppen för sistberörda stationers skötande, vilka givetvis med hänsyn till arbetets omfattning uppgå till jämförelsevis avsevärda belopp, har generalpoststyrelsen ansett böra regleras efter i huvudsak likartade grunder som de, vilka tillämpas vid reglering av ersättningen till järnvägspoststationerna med uppbörd, understigande 7,000 kronor. De av generalpoststyrelsen sålunda beräknade ersättningarna hava i allmänhet accepterats av vederbörande järnvägsförvaltningar; beträffande de vid statens järnvägar belägna stationerna hava förhandlingarna emellertid ännu icke blivit slutförda.

Sammanlagda ersättningsbeloppet för handhavande av järnvägspoststationerna från 1915 års ingång utgör, enligt den av generalpoststyrelsen verkställda regleringen, 1,167,120 kronor, motsvarande en ökning vid jämförelse med de för samma stationer vid 1914 års slut utgående ersättningsbeloppen av 131,938 kronor eller 12,7 %. I regleringen hava ingått 409 vid statens järnvägar belägna poststationer med en sammanlagd ersättningssumma av 352,330 kronor samt 1,156 med enskilda järnvägar tillhöriga stationer förenade poststationer. Av sistnämnda 1,156 stationer voro 933 stycken med en sammanlagd ersättningssumma av 657,680 kronor inbegripna i mellan generalpoststyrelsen och vederbörande järnvägsförvaltning träffade avtal om ersättningens utbetalande direkt till förvaltningen. Ersättningen för de övriga 223 poststationerna, sammanlagt 157,110 kronor, utbetalas direkt till vederbörande stationsföreståndare.

I de för järnvägspoststationerna fastställda arvoden och fasta biträdesanslagen vidtages icke någon ändring under den period, regleringen avser. Beträffande de särskilda biträdesanslag, vilka generalpoststyrelsen, enligt bemyndigande i nådiga brevet av den 3 december 1909, med hänsyn till särskilda, arbetet ökande förhållanden anvisar vid vissa järnvägspoststationer, kunna däremot under regleringsperioden vissa ändringar visa sig vara av omständigheterna påkallade. Dessa särskilda biträdesanslag utgå emellertid med jämförelsevis obetydliga belopp, sammanlagt för samtliga järnvägspoststationer till endast 71,630 kronor.

Nyöppnade järnvägspoststationer hänföras i regel först till lägsta avlöningsklassen. Sedan sådan poststation varit i verksamhet minst ett kalenderår och mera tillförlitlig erfarenhet rörande poströrelsen vid stationen vunnits, plägar omreglering av ersättningen verkställas enligt de allmänna grunderna. Dessa omregleringar torde i allmänhet icke komma att föranleda någon utgiftsökning av större betydelse.

Om utgifterna för skötandet av de med järnvägsstation förenade poststationerna sålunda icke ökas i någon mera avsevärd mån under tiden mellan regleringarna, stegras däremot årligen utgifterna för de övriga, de s. k. lantpoststationerna, vilkas föreståndare äro anställda medelst personliga kontrakt.

Ersättningen till sistnämnda poststationsföreståndare regleras icke, såsom fallet är med järnvägspoststationerna, efter fastställda normer utan betalas den ersättning, mot vilken för befattningens skötande fullt lämplig person, som jämväl är i stånd att erbjuda väl belägen och i övrigt tjänlig lokal, är villig åtaga sig befattningen i fråga.

Från de sålunda antagna poststationsföreståndarne inkomma i rätt stor utsträckning framställningar om förhöjning av utgående ersättningsbelopp. Dylika framställningar tillmötesgår generalpoststyrelsen i all den mån skäligen anledning därtill förefinnes, och har generalpoststyrelsen särskild uppmärksamhet riktad på hithörande förhållanden för att tillse, att ersättningen står i rimligt förhållande till det arbete, som av vederbörande poststationsföreståndare presteras. I anslutning härtill har generalpoststyrelsen under senaste åren jämväl utan ansökan beviljat ersättningsförhöjning åt lantpoststationsföreståndare, vilka uppburit särskilt låg ersättning. Senast under år 1915 hava i sådan ordning avlöningsförhöjningar tilldelats 46 poststationsföreståndare med ett sammanlagt ökat årligt belopp av 4,935 kronor.

I anledning av gjorda ansökningar har generalpoststyrelsen därjämte beviljat avlöningsförhöjningar till avsevärda belopp. Under år 1914 beviljades i sådant hänseende ett årligt belopp av 26,562 kronor.

Då alltså avlöningsförhöjningar åt lantpoststationsföreståndare under de senaste åren i stor utsträckning av generalpoststyrelsen beviljats såväl efter som utan föregående ansökan, torde det kunna antagas, att antalet dylika ansökningar hädanefter skall minskas. Under första hälften av år 1915 hava endast 114 ansökningar ingått, vilket torde tyda på nedgång i jämförelse med år 1914, då 292 ansökningar inkommo.

Enär lantpoststationsföreståndare sålunda, utan kontraktsuppsägning, kan erhålla och även erhåller skäligen förhöjning av sin ersättning, därest densamma icke anses stå i lämpligt förhållande till postarbetet, har följden blivit, att antalet kontraktsuppsägningar visat tendens att nedgå. Dylika uppsägningar förekomma numera huvudsakligen endast då vederbörande önskar avsäga sig poststationsföreståndarebefattningen. Antalet inkomna uppsägningar av lantpoststationsföreståndarekontrakt utgjorde

år 1911	147 stycken
1912	108 »
1913	105 »
1914	103 »

Det torde kunna sägas, att i allmänhet ny poststationsföreståndare erhålles mot samma ersättning, som den frånträdande åtnjutit. Detta belyses också därav, att de under år 1914 avslutade poststationsföreståndarekontrakt, vilka upprättats efter uppsägning av förutvarande kontrakt, föranlett en årlig kostnadsökning av allenast omkring 5,300 kronor.

Antalet poststationer, som vid utgången av år 1913 utgjorde 3,136, har under år 1914 ökat till 3,181. Under tiden 1 januari—31 augusti 1915 hava inrättats 25 nya poststationer. På grund av att ersättningen vid nyinrättade poststationer, såsom ovan beträffande järnvägspoststationerna antytts, till en början sattes till lågt belopp i avvaktan på tillförlitlig erfarenhet rörande omfattningen av poströrelsen, begränsas den av sådan anledning uppkommande kostnadsökning till jämförelsevis små belopp. Kostnadsökningen för de under år 1914 nyinrättade poststationerna har uppgått till 10,745 kronor. För åren 1910—1914 har den utav nyinrättade av poststationer föranledda årliga kostnadsökningen i medeltal utgjort inemot 8,800 kronor för år.»

Generalpoststyrelsen, som ansett höjning av anslaget för år 1917 obehöfelig, hemställer, att detsamma fastställes till samma belopp som för år 1916 eller till 2,150,000 kronor.

Arvoden till frimärksförsäljare.

Beträffande detta anslag anför styrelsen följande:

»För att bereda den korresponderande allmänheten tillfälle att jämväl å andra ställen än å postanstalterna ävensom vid tillfällen, då dessa ej äro för allmänheten tillgängliga, inköpa frankotecken, har sedan lång tid tillbaka av postverket förordnats särskilda frimärksförsäljare, vanligen handelsidkare, som hava öppen butik.

I enlighet med gällande allmänna föreskrifter i ämnet har generalpoststyrelsen bestämt, att, därest anställande inom postkontors område av frimärksförsäljare anses vara av behov påkallat, postmästaren äger hos vederbörande postdirektör avgiva förslag å pålitlig och lämplig person, varefter postdirektören antager frimärksförsäljare. Dylikt uppdrag kan av postdirektören återkallas. Hos frimärksförsäljaren skall finnas att tillgå vanliga frankotecken av de slag och valörer, som i allmänhet erfordras, och har han att mot kontant betalning inköpa behöfliga frankotecken vid det postkontor, inom vars område han är anställd.

Såsom ersättning för sitt bestyr med frankoteckensförsäljningen åtnjöt försäljaren intill 1884 års utgång en rabatt av två procent av inköpssumman. Sedan generalpoststyrelsen i underdänig skrivelse den 29 november 1883 med förslag till postverkets stater för år 1885 — i syfte att bereda förbättrade lönevillkor åt vissa av postpersonalen — framställt förslag om nedsättning av den köpare av frimärken medgivna rabatt, vilken ansågs i allt flera fall hava för postpersonalen kringsskurit inkomsten av uppbördsprovision, samt detta förslag, uppå Kungl. Maj:ts hemställan, antagits av 1884 års riksdag, blev genom nådigt brev den 30 maj 1884 förklaradt, att vid köp av visst större parti frankotecken rabatt skulle åtnjutas med en procent av inköpssumman.

Efter det emellertid blivit stadgat, att vid beräkning av den uppbörds- och frimärksprovision, som tillkomme vissa tjänstemän vid postkontoren, något avdrag ej vidare skulle ske för den frimärksförsäljare medgivna rabatten, föreslog generalpoststyrelsen i underdänig skrivelse den 21 november 1902, med förslag till postverkets stater för år 1904, att, då sålunda den viktigaste anledningen, varför berörda rabatt blivit nedsatt från två till en procent, bortfallit, samt det år för år visat sig vara förenat med allt större svårighet att finna lämpliga personer, som vore villiga att åtaga sig försäljning av frankotecken mot så ringa ersättning som en rabatt av 1 procent, rabatten åter måtte höjas till två procent, varigenom tillfällena till inköp av frankotecken annorstädes än å postanstalt ansåges komma att betydligt ökas, och sålunda viktiga fördelar skulle beredas den korresponderande allmänheten, särskilt i de större städerna, ävensom postverket ökad uppbörd. Sedan riksdagen på Kungl. Maj:ts framställning medgivit sådan höjning, föreskrev Kungl. Maj:t, jämlikt nådigt brev till generalpoststyrelsen den 10 juni 1903, att rabatten skulle utgöra två procent.

Den enligt nådigt bemyndigande den 5 juli 1907 tillsatta kommission för avgivande av yttrande och förslag angående ändrad organisation av generalpoststyrelsen och därunder lydande förvaltningar samt lönerreglering för tjänstemän vid postverket föreslog uti sitt den 28 november 1907 avgivna betänkande, att den rabatt, som tillgodokomme frimärksförsäljarne, skulle avskaffas. Kommissionen ansåg nämligen, att ersättning lämpligen borde beredas frimärksförsäljarna i annan form än såsom rabatt, även om denna ersättning fortfarande borde sättas i ett visst förhållande till mängden av försälda frankotecken. Kommissionen föreslog i sådant avseende, att frimärksförsäljare skulle åtnjuta ett arvode motsvarande 2 procent å inköpta frankoteckens värde.

Någon erinran mot detta förslag, vartill föredragande departementschefen jämlikt statsrådsprotokollet över civilärenden den 12 januari 1909 anslutit sig, förekom icke, och har Kungl. Maj:t genom nådiga brev dels den 27 augusti 1909 föreskrivit, att den till frimärksförsäljare utgående rabatten vid köp av större mängder frankotecken skulle med 1910 års ingång upphöra, dels ock den 3 december 1909 föreskrivit, att arvode till frankoteckensförsäljare finge från 1910 års början utgå med två kronor för varje fullt hundratal kronor av värdet å de frankotecken, som blivit av sådan försäljare inköpta å vederbörande postkontor.

I anslutning härtill hava under titeln: »övriga anslag, arvoden åt frimärksförsäljare» i postverkets stater för vart och ett av åren 1910, 1911 och 1912 upptagits ett förslagsanslag av 55,000 kronor, för vart och ett av åren 1913, 1914 och 1915 75,000 kronor samt för år 1916 70,000 kronor.

I sammanhang härmed tillåter generalpoststyrelsen sig i underdånighet erinra om, vad generalpoststyrelsen i fråga om frimärksförsäljare yttrat uti sina underdåniga skrivelser den 23 och den 24 oktober 1912 med förslag till utgifter för kapitalökning och till inkomstberäkning och stat för driftkostnader för år 1914. I den förstnämnda av dessa skrivelser har generalpoststyrelsen i fråga om anslaget till inköp av inventarier hemställt om nödiga medel för anskaffande av frimärksautomater och därvid anført, att den utgift, som drabbade postverket för inköp av dylika automater, kunde förväntas komma att åtminstone så småningom återvinnas genom indragning av frimärksförsäljningsställen och en därav följande minskning i postverkets kostnad för frimärksförsäljningen.

I den senare av nyssnämnda skrivelser har generalpoststyrelsen vidare anført följande: Arvudet till en del frimärksförsäljare skulle, i den mån automater komme att tagas till användning, kunna besparas postverket. Då emellertid frågan ännu ej vore slutligt behandlad och den antydda besparingen i allt fall allenast vore att förvänta så småningom framdeles, ansåg generalpoststyrelsen sig ej böra föreslå någon nedsättning i anslaget till arvoden åt frimärksförsäljare.

Ett liknande uttalande gjorde generalpoststyrelsen jämväl i sin underdåniga skrivelse den 25 september 1913 med förslag till inkomstberäkning och stat för driftkostnader för år 1915.

Angående frimärksförsäljarne och deras arvode hava även riksdagens revisorer uttalat sig, nämligen i sin berättelse om den år 1913 av dem verkställda granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1912. Revisorerna hava här framhållit, hurusom enligt deras uppfattning postverkets utgifter för arvoden till frimärksförsäljare skulle kunna, om ej helt inbesparas, så åtminstone väsentligt nedbringas. Antalet frankoteckensförsäljare ansågs vara omotiverat högt på vissa orter, varjämte den medgivna provisionen — 2 procent å det belopp, vartill de av frimärksförsäl-

jarna inköpta frankotecknen uppgingo — föreföll revisorerna väl stor. Revisorerna höllo därför före, att både antalet försäljare och arvodets storlek kunde minskas.

Med anledning härav anförde generalpoststyrelsen i underdånig skrivelse den 7 januari 1914 bland annat följande. Generalpoststyrelsen hade sedan länge haft sin uppmärksamhet inriktad just på de av revisorerna anmärkta förhållandena beträffande frimärksförsäljarnas stora antal samt meddelat föreskrifter åt vederbörande postdirektörer tillse att, i all den mån så ansåges kunna äga rum utan åsidosättande av allmänhetens berättigade intressen att äga lätt tillgång till frankotecken, icke blott icke anordnades nya, utan även efter hand indroges förutvarande frimärksförsäljningsställen. Det låge emellertid i sakens natur, att man i frågor av dylik art måste gå till väga med viss försiktighet. Klagomål hade också ej sällan anförts hos generalpoststyrelsen över att frimärksförsäljningsställen indragits.

Sedan genom Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut åt generalpoststyrelsen anvisats medel för inköp av frimärksautomater, påbörjades under år 1914 tillverkningen av dylika automater.

Hittills hava uppsatts inalles omkring ett femtiotal frimärksautomater, dels i Stockholm dels ock i ett flertal större landsortsstäder. Tillverkningen av dylika automater fortgår alltjämt. Det är avsett, att ytterligare omkring 450 automater skulle bliva färdiga till utplacering 1915 och 1916.

Vidkommande därefter frågan om begränsning av arvodet till frankoteckensförsäljare har generalpoststyrelsen sedan längre tid tillbaka haft sin uppmärksamhet riktad härpå, enär storleken av de belopp, för vilka en del frimärksförsäljare gjorde inköp av frankotecken, givit anledning antaga, att vissa försäljare sökte på ej avsett sätt öka frimärksavsättningen genom att exempelvis lämna rabatt åt köpare.

Såsom generalpoststyrelsen meddelade i sitt underdåniga förslag till postverkets stat för driftkostnader år 1916, hade styrelsen vid tiden för avgivande av sagda statförslag frågan under närmare utredning.

Sedan frågan numera blivit slututredd, får generalpoststyrelsen härmed i underdånighet anförda följande.

Antalet frimärksförsäljare samt beloppen av de till dem utbetalade arvoden under senaste åren framgå av nedanstående tabell:

Frimärksförsäljarnes		
	antal.	arvoden. kr.
1910.....	1,573	35,055: 49
1911.....	1,440	59,925: 79
1912.....	1,438	62,278: 69
1913.....	1,427	64,648: 66
1914.....	1,343	67,065: 42.

Av utredningen i ärendet framgår, att frimärksförsäljare i vissa fall bedriva partiförsäljning av frankotecken. Sålunda lär t. ex. ett bolag, vilket tillhanda-håller tidningar, vykort o. d. — enligt vad upplysts — jämväl åtaga sig att åt firmor verkställa frankering av prospekt o. d. Under det att de flesta frimärksförsäljarna under ett år avyttra frankotecken till jämförelsevis små belopp eller intill 1,000 à 2,000 kronors värde, förekomma fall, då frimärksförsäljare under ett och samma år av postverket tillhandlat sig frankotecken till belopp av ej mindre

än 25,000 å 30,000 kronors värde. Det nyssnämnda bolaget har under de senare åren härvidlag dock slagit rekord, i det att detsamma inköpt frankotecken årligen till ett värde av 75,000 å 80,000 kronor. Uppenbart är, att dylika partiförsäljningar i större skala stå i strid med det med frimärksförsäljning genom särskilt antagna frimärksförsäljare avsedda ändamål.

En förut till allmänheten utgående rabatt vid köp av större mängder frankotecken har jämlikt nådiga brevet den 27 augusti 1909 upphört med 1910 års ingång. Som det dock förekommit, att frimärksförsäljare lämnat rabatt vid försäljning av frankotecken till enskilda, har generalpoststyrelsen visserligen meddelat särskilt förbud för frimärksförsäljare att lämna dylik rabatt, men någon effektiv kontroll över att detta förbud iakttagas torde icke vara möjlig att åstadkomma.

Ett fullständigt borttagande av arvudet till frimärksförsäljarna synes ej böra komma i fråga. Skulle arvudet bortfalla, komma nämligen med all säkerhet de flesta frimärksförsäljare att upphöra med tillhandahållande av frankotecken. Detta åter skulle medföra avsevärda olägenheter för den korresponderande allmänheten, vilken i ganska stor utsträckning anlitar frimärksförsäljningsställena för sina inköp av frankotecken. Skäligt synes även vara, att vederbörande har någon, om än liten, ersättning för besväret med frankoteckensförsäljningen, helst som försäljaren städse måste hava större eller mindre belopp bundet i det ineliggande lagret av frankotecken. Härtill kommer, att postverket självt har en direkt fördel av frimärksförsäljarnas verksamhet, nämligen sålunda att postanstalterna därigenom befrias i icke oväsentlig mån från stycketalsförsäljning av frankotecken samt även från bestyret med frankering av försändelser. I den mån frimärksautomater komma att i större utsträckning uppsättas torde antalet frimärksförsäljare kunna nedbringas ganska avsevärt. Men i alla händelser lära desamma icke kunna helt och hållet indragas. De pläga nämligen tillhandahålla allmänheten ett flertal olika slag av frankotecken såsom frimärken av flera slags valörer, brevkort, kortbrev och frankokuvvert, varemot automaten endast kan tillhandahålla ett slags frimärke.

Generalpoststyrelsen anser sig därför icke kunna förorda vidtagande av sådana åtgärder, som skulle leda därtill, att frimärksförsäljarinstitutionen upphörde.

Emellertid skulle, synes det generalpoststyrelsen, såväl partiförsäljningar som rabatter kunna i avsevärd mån motarbetas och samtidigt en minskning uti de till frimärksförsäljarna utgående arvoden kunna åstadkommas genom införande av ett system med fallande skala för arvodenas bestämmande. Då härigenom vinsten å försålda frankotecken minskades i den mån höjning inträdde i värdet av de försålda frankotecknen, föreligger ej, åtminstone icke i samma grad som nu, frestelse för frimärksförsäljaren att genom olämpliga medel uppdriva frankoteckensomsättningen.»

Beträffande den sålunda ifrågasatta skalans utseende har det, anför styrelsen vidare, efter verkställda ingående utredningar synts generalpoststyrelsen lämpligast, att frimärksförsäljarnas arvoden finge beräknas till 2 kronor för varje fullt hundratal kronor av inköpta frankotecken till och med ett sammanlagt värde av 1,000 kronor, därutöver till och med 5,000 kronor till en krona och därutöver till och med 10,000 kronor till 50 öre. Därest värdet av inköpta frankotecken skulle överstiga 10,000

kronor, skulle något arvode för överskjutande beloppet icke ifrågakomma.

Jämte det generalpoststyrelsen hemställer om ovan angivna ändring i gällande bestämmelser i fråga om arvodet till antagna särskilda frankoteckensförsäljare, framhåller styrelsen, att genom bifall till nämnda hemställan en besparing å anslaget åt frimärksförsäljare för år 1917 av omkring 20,000 kronor torde kunna beräknas och anslaget sålunda ned sättas från 70,000 till 50,000 kronor.

Gratifikationer m. m. åt tjänstemän eller andra personer, som äro anställda vid postverket eller anlitas i dess ärenden.

I fråga om detta anslag har styrelsen avgivit följande redogörelse:

»Detta anslag har ursprungligen uppkommit genom sammanslagning av två för ordinarie tjänstemän avsedda gratifikationsanslag. I 1873 års stat funnos nämligen upptagna dels ett anslag på 5,000 kronor till »gratifikationer åt extra tjänstemän och betjante hos generalpoststyrelsen och vid Stockholms postkontor», dels ett anslag å 2,000 kronor till »gratifikationer åt postförvaltare» och dels ett anslag å 1,000 kronor till »gratifikationer åt postiljoner». I 1874 års stat åter blev anslaget till extra tjänstemän indraget och de två anslagen till postförvaltare och postiljoner ersatta med ett enda anslag å 3,000 kronor till »gratifikationer åt tjänstemän och betjante vid postanstalterna».

I sammanhang därmed att detta anslag sedermera i 1892 års stat förhöjdes till 6,000 kronor, bland annat, för att kunna utdelas jämväl till extra tjänstemän hos styrelsen och kunna användas för beredande åt posttjänstemän av även annan förmån än gratifikationer i vanlig mening, erhöll anslaget titeln »gratifikationer m. m. åt tjänstemän och betjante», vilken titel därefter, sedan de särskilda benämningarna »tjänstemän» och »betjante» utbytts mot den gemensamma benämningen »tjänstemän», ändrats till den ovan återopade »gratifikationer m. m. åt tjänstemän».

I staterna från och med år 1913 har anslaget, av skäl, som nedan närmare angivas, upptagits såsom anslag till »gratifikationer m. m. åt tjänstemän eller andra personer, som äro anställda vid postverket eller anlitas i dess ärenden».

Anslaget i fråga har sedan 1892 utgått med följande belopp:

för åren 1892—1894	kronor 6,000: —
» » 1895—1898	» 7,000: —
» » 1899—1902	» 9,000: —
» år 1903	» 12,000: —
» » 1904	» 15,000: —
» » 1905 och tills vidare	» 20,000: —.

Utgifterna, som till och med år 1908 helt eller i det närmaste tagits i anspråk för avsett ändamål, hava därefter utgjort

för år 1909	kronor 12,719: —
» » 1910	» 16,238: —
» » 1911	» 11,127: —

för år 1912	kronor 13,198: —
» » 1913	» 13,033: —
» » 1914	» 8,610: —

För år 1915 har generalpoststyrelsen varit nödsakad att ingå till Kungl. Maj:t med framställning att åtskilliga till personal — tjänstgörande vid vissa i anledning av kriget särskilt inrättade postutväxlingspostanstalter — utbetalade och under nu ifrågavarande anslag tills vidare avförda särskilda ersättningsbelopp måtte i stället få belasta anslaget till »oförutsedda utgifter» på det att styrelsen skulle kunna, i likhet med vad hittills ägt rum, tilldela annan personal gratifikationer med lämpliga belopp. Och gäller detta i all synnerhet utdelande av gratifikationer för nitiskt och intresserat arbete under avsevärt utsträckt tjänstgöringstid utöver den normala vid jul- och nyårsperioderna.

Av de motiv, som vid olika tillfällen blivit anförda till stöd för framställningar rörande anslaget, vilka därefter blivit av Kungl. Maj:t och riksdagen bifallna, inhämtas, att anslaget ursprungligen varit avsett att användas till uppmuntran åt posttjänstemän, som därav särskilt gjort sig förtjänta, och till ersättning för extra tjänstgöring och dylikt, men att det sedermera anlitats även till ett flertal andra ändamål. Från och med år 1892 har sålunda en del av anslaget varit avsett att användas till understöd åt posttjänstemän under resor i främmande länder för studerande av en eller flera särskilda grenar inom postväsendet. Från och med år 1894 blev anslaget förhöjt för att bereda ersättning åt de posttjänstemän, åt vilka uppdroges att förestå postelevkurserna. Sedan undervisningskurser jämväl för tjänstemän av lägre grad anordnats, blev anslaget från och med år 1905 förhöjt för att bereda gottgörelse åt de posttjänstemän, som blevo utsedda att leda dessa kurser. Från och med år 1899 vidtogs en ökning av anslaget, för att posttjänstemän skulle kunna erbjudas tillfälle att utan personlig penninguppgörelse genomgå av styrelsen anordnade språkkurser. Från och med år 1903 blev anslaget höjt i avsikt att, i förekommande fall, kunna bereda något bidrag till bestridande av kostnaderna för postfunktionärer vid förflyttning utan egen ansökan från en till annan tjänstgöringsort. Enär tjänsteman, som utan ansökan förflyttades, redan förut erhöll ersättning enligt resereglementet för sin egen resa till den nya stationsorten, åsyftade detta förslag att bereda sådan tjänsteman ersättning för kostnaden för transport av hans bohag, familjemedlemmars resa och dylikt.

Med hänsyn till ordalydelsen av anslagets rubrik kunde från detsamma till år 1913 gäldas ersättning endast till personer, som i egentlig mening vore anställda såsom tjänstemän vid postverket, men däremot icke till funktionärer, som på grund av kontrakt eller eljest enligt uppdrag vore anställda av postverket eller anlidades i dess ärenden, såsom i tjänst varande poststationsföreståndare, lantbrevbärare, postförare m. fl. I anledning härav erinrade styrelsen vid avgivande av sitt statförlag för år 1913, att, då sådan person under sysselsättning för postverkets räkning träffades av olycksfall eller eljest lede skada, ägde generalpoststyrelsen — sedan 1910 års ingång — utan särskild underdånig framställning av det näst härefter omförmälda anslaget tilldela honom ett efter förhållandena avpassat understöd. Men vid upprepade tillfällen hade av olika anledningar inträffat, att generalpoststyrelsen ansett skäl föreligga att tilldela dylika personer någon belöning för berömvärt, oegennyttigt handlingssätt till postverkets bästa, såsom t. ex. då särskild rådighet visats till avvärjande av eldsolycka i postlokal eller vid framforsling av post under synnerligen svåra och livsfarliga förhållanden eller i andra liknande fall, varå icke heller bestämmelserna i § 20 av gällande

instruktion för generalpoststyrelsen voro tillämpliga. I sådana fall ansåg generalpoststyrelsen, att det lämpligen skulle kunna överlåtas åt styrelsen att utan föregående underdånig framställning besluta om utanordnande av gratifikationer till skäliga belopp från nu förevarande anslag.

Generalpoststyrelsens berörda hemställan om utsträckt rätt för styrelsen att disponera det dittills varande gratifikationsanslaget bifölls av Kungl. Maj:t och riksdagen.»

Då ifrågavarande anslag är av fast anslags natur och sålunda icke får överskridas, men det ur flera synpunkter skulle för generalpoststyrelsen vara önskvärt och av stor vikt att, i fall av behov, kunna i utsträckt mån utdela ersättning från samma anslag, har styrelsen hemställt, att anslagsbeloppet i staten för år 1917 måtte höjas med 5,000 kronor och sålunda fastställas till 25,000 kronor.

Understöd m. m. åt personer, som äro eller varit anställda vid postverket eller anlitats i dess ärenden.

Detta anslag har, alltsedan det första gången anvisades å postverkets stat, nämligen för år 1910, varje år fastställts till samma belopp eller 20,000 kronor.

Beträffande utgifterna från ifrågavarande anslag anför styrelsen:

»För närvarande utbetalas, enligt nådiga bemyndiganden till och med den 6 augusti 1915, understöd å detta anslag till f. d. poststationsföreståndare och lantbrevbärare med ett sammanlagt årligt belopp av 14,645 kronor.

Antalet nuvarande poststationsföreståndare, vilka vid utgången av år 1916 hava en tjänstetid överstigande 25 år och vilka sålunda, därest de i övrigt uppfylla de för erhållande av årliga ålderdomsunderstöd stadgade villkor, skulle kunna erhålla dylikt understöd, utgör enligt verkställd utredning 152 stycken. Sammanlagda summan av de högsta understödsbelopp, vartill dessa personer skulle kunna vara berättigade, utgör, efter nuvarande arvodesbelopp räknat, något över 41,000 kronor.

Motsvarande siffror för de nuvarande lantbrevbärarna utgöra 15 stycken respektive 3,800 kronor.

Erfarenheten visar, att såväl poststationsföreståndare som lantbrevbärare ofta kvarstå i tjänst långt över uppnådda 25 tjänsteår och till ganska hög levnadsålder. Vidare låter det sig, åtminstone för närvarande, innan större erfarenhet angående hithörande förhållanden vunnits, svårigen beräkna, i vilken mån utgifterna å anslaget genom understödstagares fränfälle komma att minskas.»

För att emellertid förebygga, att därtill berättigad person icke skulle kunna komma i åtnjutande av understöd av den anledning, att hela anslaget blivit disponerat, vore det, enligt generalpoststyrelsens förmenande, lämpligast att ifrågavarande anslag från och med år 1917 erhöles förslagsanslags natur. Styrelsen ansåge hinder häremot så mycket mindre böra möta, som frågor om anvisande av understöd å anslaget till poststationsföreståndare och lantbrevbärare avgjordes av Kungl. Maj:t.

Generalpoststyrelsen ifrågasätter emellertid icke någon ändring i anslagsbeloppets storlek för år 1917.

Departements-
chefen.

Beträffande anslaget till arvoden åt frimärksförsäljare torde den av generalpoststyrelsen därutinnan förebragta utredningen giva vid handen, att det ej låter sig göra att helt borttaga arvoden till omförmälda försäljare. Vad styrelsen föreslagit i syfte att nedbringa postverkets utgifter för dessa arvoden står, som av det förut anförda framgår, i god överensstämmelse med av riksdagens revisorer förut i frågan uttalat önskemål. Jag anser mig desto hellre böra biträda styrelsens förslag härutinnan, som därigenom åtminstone i väsentlig grad skulle förebyggas det, enligt vad styrelsen upplyser, nu i vissa fall rådande missbruket, att frimärksförsäljarna bedriva partiförsäljning av frankotecken till allmänheten. Bestämmelser i ämnet torde emellertid ej böra utfärdas, innan riksdagen fattat beslut i anslagsfrågan.

Vad styrelsen i övrigt föreslagit beträffande »Övriga anslag» har ej givit mig anledning till erinran.

Sammanfatt-
ning av an-
slagen under
»3. Övriga
anslag».

Totalsumman för anslagen under »3. Övriga anslag» utgör för år 1916 kronor 2,260,000: —.

Läggas härtill ovan av mig föreslagna förhöjning i anslaget till gratifikationer m. m. » 5,000: —

och drages från summan härav, kronor 2,265,000: —,

föreslagen nedsättning i anslaget till arvoden åt frimärksförsäljare » 20,000: —,

komma samtliga under »3. Övriga anslag» före-

kommande anslagsbelopp att för år 1917 utgöra kronor 2,245,000: —, vilket innebär en *minskning* i förhållande till år 1916 av 15,000 kronor.

Sammanfatt-
ning av samt-
liga anslag
under »A. Av-
löningar».

Summan av samtliga anslag under »A. Avlöningar» är i staten för år 1916 upptagen till kronor 14,277,900: —.

Läggas därtill de av mig föreslagna förhöjningarna å

dels anslaget till generalpoststyrelsen » 1,000: —

dels ock anslaget till distrikts- och lokalförvaltningarna, » 7,200: —,

samt från summan härav, kronor 14,286,100: —,

drages föreslagen nedsättning i anslagen under

»3. Övriga anslag», » 15,000: —,

komma samtliga anslagen till avlöningar för år 1917

att sluta å ett belopp av kronor 14,271,100: —, vilket innebär en *minskning* i förhållande till år 1916 med 6,800 kronor.

B. Övergångsstat.

1. Generalpoststyrelsen.

Det i övergångsstaten för år 1916 uppförda anslaget, 4,000 kronor, till personligt avlöningstillägg åt byråchefen C. A. Hasselrot beräknar styrelsen böra uppföras i övergångsstaten för år 1917 med oförändrat belopp.

Övriga i 1916 års övergångsstat upptagna anslag anser generalpoststyrelsen på nedan anförda grunder böra beräknas till följande belopp:

»Av de i 1916 års stat uppförda 8 tjänstemän i 1:a lönegraden hava två avlidit under år 1915 varjämte en beräknas komma att på grund av uppnådd pensionsålder avgå under 1916. Då dessa tre tjänstemän uppburit i avlöningar tillhoppa 11,500 kronor, bör det för tjänstemännen i 1:a graden i 1916 års stat uppförda anslag, 30,500 kronor, i 1917 års stat nedsättas till 19,000 kronor.

Det i 1916 års stat uppförda anslag, 4,200 kronor, till personlig verkmästarbefattning för E. V. Nyberg bör i 1917 års stat höjas till 4,600 kronor på grund av att Nyberg med 1917 års ingång beräknas komma i åtnjutande av avlöningsförhöjning med 400 kronor.

Antalet av de extra tjänstemän — amanuenser —, som uppbära arvoden å styrelsens övergångsstat har numera nedgått till 2 med avlöning av tillsammans 3,060 kronor. Det i 1916 års stat uppförda anslaget till arvoden åt extra tjänstemän, 6,000 kronor, bör således för år 1917 sänkas till 3,060 kronor eller i runt tal 3,100 kronor.»

Samtliga förenämnda anslag, å generalpoststyrelsens övergångsstat för år 1916 upptagna till 44,700 kronor, skulle sålunda för år 1917 komma att allenast uppgå till sammanlagt..... kronor 30,700: —.

Det belopp, som skall avgå för de under A upptagna avlöningar, är i staten för år 1916 upptaget till 36,800 kronor. De tjänstemän i 1:a lönegraden, som avlidit under år 1915, hava ersatts med två manliga förste postexpeditörer med sammanlagda avlöningar av 9,300 kronor. Därjämte beräknar styrelsen, att den tjänsteman i samma grad, som avgår med pension under år 1916, skall ersättas med en manlig förste postexpeditör med en avlöning av 3,950 kronor samt att i stället för de två avgångna extra tjänstemännen skall inrättas en kvinnlig postexpeditörstjänst med en avlöning av 1,925 kronor. Sammanlagda be-

Transport kronor 30,700: —

Transport kronor 30,700: —
 loppet av dessa avlöningar, vari jämväl ingår orts-
 tillägg, utgör 15,175 kronor eller i runt tal 15,200
 kronor. Förenämnda belopp, 36,800 kronor, bör därför
 minskas med sistnämnda till 15,200 kronor uppgående
 avlöningar och beloppet sålunda sättas till » 21,600: —.
 Återstoden utgör således kronor 9,100: —.

Anslaget till en kammarskrivare upptages med
 samma belopp som för år 1916, » 1,600: —.

Summan av samtliga anslagen å övergångsstaten
 för år 1917 för generalpoststyrelsen skulle således bli kronor 10,700: —.

En ökning av 1,200 kronor å senast fastställda anslag föreligger
 alltså.

2. Distrikts- och lokalförvaltningarna.

Generalpoststyrelsen meddelar, att de i 1916 års övergångsstat upp-
 tagna anslagen till 1 postdirektör i Malmö, 4,000 kronor, samt till 1
 postmästare av klass 4, 3,400 kronor, icke erfordras i 1917 års stat,
 enär innehavarna av nämnda två tjänster kunna beräknas avgå med
 pension före 1917 års ingång. På grund av dessa två tjänstemäns
 avgång kommer jämväl det i 1916 års övergångsstat (i slutet) uppförda
 anslag till uppbörds- och frimärksprovision, 7,000 kronor, att bortfalla.
 Vidare bör det i samma stat uppförda anslag till 10 postexpeditörer i
 2:a lönegraden minskas med 2,800 kronor, utgörande avlöning för en
 av dessa postexpeditörer, vilken under år 1915 befordrats till postmästare
 av klass 4.

Det i 1916 års stat för fasta avlöningar å övergångsstat till per-
 sonal vid distrikts- och lokalförvaltningarna uppförda anslag å 67,550
 kronor kommer alltså att för år 1917 minskas med förenämnda tre av-
 löningsbelopp, 4,000, 3,400 och 2,800 kronor, tillhopa 10,200 kronor.
 Återstår således 57,350 kronor.

Å andra sidan erfordras, enligt vad styrelsen vidare anför, en ök-
 ning å anslaget med 4,200 kronor, utgörande avlöning till 1 postexpe-
 ditör med avlöning som förste postexpeditör, manlig (enligt 1915 års
 stat). Anledningen härtill är, att generalpoststyrelsen med tillämpning
 av bestämmelserna i § 2 mom. 1 i gällande avlöningsreglemente under
 år 1915 förflyttat en manlig förste postexpeditör till postexpeditör, med
 bibehållande av hittills åtnjutna löneförmåner.

Med iakttagande av denna höjning kommer sålunda anslaget i 1917 års stat att belöpa sig till 61,550 kronor.

Det belopp beträffande distrikts- och lokalförvaltningarna, som skall avgå för de under A upptagna avlöningar, bör å ena sidan minskas med avlöningar till dels postmästaren vid postkontoret Malmö 1, 7,300 kronor, dels 1 kvinnlig postmästare av klass 4, 3,100 kronor, dels ock 1 postexpeditör, kvinnlig, 2,100 kronor, tillsammans 12,500 kronor, å andra sidan ökas med avlöning till 1 postexpeditör, manlig, 3,800 kronor, vilken tjänst bestrides av förenämnda under år 1915 förflyttade förste postexpeditör. Beloppet under rubriken »Avgå under A upptagna avlöningar», i 1916 års stat upptaget till 59,100 kronor, kommer på grund härav att i sin helhet minskas med 8,700 kronor och bör således i 1917 års stat uppföras med 50,400 kronor.

Efter avdrag av detta belopp från det här ovan till 61,550 kronor beräknade anslaget blir skillnaden, 11,150 kronor, den slutsumma, var- till — då såsom förut framhållits något anslag till uppbörds- och fri- märksprovision icke erfordras — övergångsstaten för distrikts- och lo- kalförvaltningarna bör beräknas i 1917 års stat. Detta innebär vid jämförelse med 1916 års stat, där motsvarande belopp var utfört med 15,450 kronor, en minskning av 4,300 kronor.

Emot styrelsens förslag beträffande övergångsstaten har jag intet *Departements-
chefen.* att erinra.

Om till nyssnämnda för distrikts- och lokalförvalt-
ningarna beräknade slutsumma, kronor 11,150: —,
lägges anslaget till generalpoststyrelsen, vilket här
ovan för år 1917 beräknats till » 10,700: —,
kommer anslaget å övergångsstaten i dess helhet, i
1916 års stat fastställt till 24,950 kronor, att för år
1917 belöpa sig till kronor 21,850: —.

Detta innebär vid jämförelse med 1916 års övergångsstat en *minsk-*
ning av 3,100 kronor.

C. Pensioner.

(Förslagsanslag.)

Styrelsen meddelar, att utgifterna till pensioner åt postverkets tjänste-
män hava upptagits i staten

för år 1914	till kronor 421,745: —
» » 1915	» » 433,840: —
» » 1916	» » 495,100: —.

Beträffande anslagsbehovet för år 1917 anför styrelsen följande:

»De verkliga utgifterna under år 1914 hava, fränsett det belopp, som gottgjorts postverket från pensionsfonden för civila tjänsteinnehavare, belöpt sig till 401,175 kronor.

För år 1915 synas de verkliga pensionsutgifterna komma att med ett mindre belopp överstiga det i staten för samma år förslagsvis angivna belopp, varemot utgifterna under år 1916 komma att med ungefär motsvarande belopp understiga anslagsbeloppet för sistnämnda år.

På sätt styrelsen vid avgivande av nästföregående statförslag närmare utvecklat, komma, såsom ligger i sakens natur, utgifterna å ett anslag av den beskaffenhet som det förevarande alltid att förete åtskilliga fluktuationer genom förskjutning i utgifterna under de olika åren, beroende på, å ena sidan, förtida dödsfall eller pensionering med avkortad pension samt, å den andra, beviljade anstånd med avskedstagande till senare år eller i varje fall senare tidpunkt å året, än som kalkylerats. Växlingarna i sådant hänseende torde emellertid, särskilt om en viss marginal iakttages, i stort sett få anses utan egentlig betydelse i afseende å driftkostnaderna i deras helhet.

Beträffande pensionsstaten för år 1917 bör till det i staten för år 1916 upptagna anslagsbelopp,	kronor 495,100: —,
läggas	» 39,340: —,
utgörande skillnaden mellan pensionsbeloppen för helt år till de tjänstemän, vilka år 1916 beräknas erhålla pension, och den del därav, som kommer att till dessa tjänstemän utbetalas under nämnda år.	

Härtill komma de pensionsbelopp, som, enligt vad nu kan bedömas, komma att under år 1917 utbetalas till under nämnda år nyblivna pensionärer, med iakttagande att pensionerna, såsom förut skett, beräknats komma att utgå från och med andra månaden efter inträdd pensionsålder	kronor 28,780: —
Summa	kronor 563,220: —

Från denna summa bör dragas den på grund av dödsfall eller annan avgång bland pensionärerna beräknade besparing i utgifterna. Denna besparing torde, i likhet med vad förut gjorts, böra upptagas till 5 % å ovannämnda slutsumma, eller	» 28,160: —.
--	--------------

Utgifterna å pensionsstaten för år 1917 skulle, enligt denna beräkningsgrund, komma att utgöra	kronor 535,060: —
eller i runt tal 535,000 kronor.»	

I sin förevarande skrivelse har styrelsen härefter gjort framställning om beredande av årliga understöd åt ytterligare några i postverkets tjänst anställda personer.

Departements-
chefen.

Generalpoststyrelsens framställning, i vad den avser frågan om sist omnämnda understöd, har jag för avsikt att denna dag som särskilt ärende anmäla inför Kungl. Maj:t. För ändamålet torde å nu förevarande anslag för år 1917 beräknas ett belopp av 1,600 kronor.

Vad generalpoststyrelsen i övrigt hemställt i fråga om pensionsstaten finner jag mig böra biträda.

Pensionsstaten har ovan beräknats till kronor 535,000: —. Sammanfattning.

Med beräkning för sist omnämnda understöd
av ett belopp om » 1,600: —,

kommer pensionsstaten att sluta på ett belopp av kronor 536,600: —, vilket innebär en *ökning* i jämförelse med senast fastställda pensionsstat, 495,100 kronor, av 41,500 kronor.

Summan av de utgående pensionerna är i staten uppdelad på följande personalgrupper:

1) Tjänstemän, som erhållit avsked;

2) Tjänstemän med flera, som i följd av skada under tjänstutövning eller av annan orsak tillerkänts årligt understöd; samt

3) Avlidna tjänstemäns med fleras änkor och barn.

För år 1916 är för gruppen 2) upptaget ett belopp av kronor 10,430: —.

Härtill kommer *dels* skillnadsbeloppet mellan det vid framläggande av 1916 års statförslag beräknade understöd till dispositionsbiträdet J. F. Ljungkrantz, 650 kronor, och det av riksdagen för honom beviljade beloppet, 800 kronor, eller

» 150: —

dels understöd till f. d. poststationsföreståndaren i Byske Emma Grahnberg med till vilket belopp understöd, sedan riksdagen bifallit en i proposition den 23 maj 1914 i ämnet gjord framställning, tillerkänts henne genom kungl. brev den 14 september 1914,

» 600: —,

dels ock beräknat belopp till förenämnda årliga understöd, beträffande vilka jag ämnar denna dag hos Kungl. Maj:t göra framställning, » 1,600: —

tillhopa kronor 12,780: —.

Från detta belopp böra avdragas understöd till numera avlidna:

postvaktmästaren J. B. Åsbrink, kronor 45: —

samt förre lantbrevbäraren J.

N:son Lith » 120: — » 165: —.

Beloppet av understöd till tjänstemän m. fl., som i följd av skada under tjänstutövning eller av annan orsak tillerkänts årligt understöd, skulle sålunda för år 1917 belöpa sig till..... kronor 12,615: —.

För år 1916 är för gruppen 3) upptaget ett belopp av » 2,450: —, vilket belopp torde böra kvarstå oförändrat.

Pensionsstaten för år 1917, som ovan beräknats till 536,600 kronor, torde sålunda böra fördelas på följande sätt:

1) Tjänstemän, som erhållit avsked	kronor 521,535: —
2) Tjänstemän med flera, som i följd av skada under tjänstutövning eller av annan orsak tillerkänts årligt understöd	» 12,615: —
3) Avlidna tjänstemäns med fleras änkor och barn	» 2,450: —
<hr/> Summa kronor 536,600: —.	

D. Postbefordran.

(Förslagsanslag.)

Postbefordran å järnväg.

Beträffande detta anslag, vilket under vart och ett av åren 1914, 1915 och 1916 fastställts till 4,400,000 kronor, ifrågasätter generalpoststyrelsen icke under nuvarande förhållanden någon ökning för år 1917.

I fråga om anslagets ställning anför styrelsen:

»Utgifterna å anslaget hava för år 1914 belöpt sig till 3,909,299 kronor, innebärande en ökning vid jämförelse med utgifterna för 1913 av 80,678 kronor. För år 1915 torde de *normala* utgifterna å anslaget kunna beräknas komma att uppgå till omkring 3,970,000 kronor. En avsevärd del av ökningen föranledes av vissa utav förändringar i tågförbindelserna till övre Norrland betingade omläggningar av järnvägspostbefordringen.

Det nu rådande krigstillståndet i Europa, vilket föranlett, att postutväxlingen mellan, å ena sidan, England, Frankrike m. fl. länder och, å andra sidan, Ryssland samt vissa delar av Ostasien kommit att uteslutande eller åtminstone till allra största delen förmedlas av svenska postverket, har givetvis övat ett stort inflytande å utgifterna för järnvägspostföringen. Ett avsevärt ökat vagnsutrymme har nämligen till följd därav blivit erforderligt för transporterande av

de stora transitoposterna. Vidkommande utgifterna för år 1914 är detta inflytande icke så märkbart, enär dels transitobefordringen av paket under de första krigsmånaderna icke haft den omfattning, som den sedermera uppnått, dels ock den ökade postbefordringskostnad, som föranletts av den under sagda månader verkställda transitobefordringen, uppvägs av den minskning i de normala postbefordringskostnaderna, vilken blivit en följd bland annat av å vissa linjer minskat behov av postkupéutrymme samt av den minskning i antalet tåglägenheter, som särskilt under augusti och september månader 1914 ägde rum på ett flertal järnvägar inom landet. Sedan mot slutet av sistnämnda år transitobefordringen, särskilt av paket, nått en mycket stor omfattning, hava emellertid järnvägspostbefordringskostnaderna i motsvarande mån stegrats. För innevarande års första hälft utvisa de en ökning utöver de normala kostnaderna av i runt tal 213,000 kronor. Visserligen har, på grund av särskilda omständigheter, de transiterande paketens antal i början av sista halvåret väsentligt nedgått. Men jämförelsevis dryga extra kostnader kvarstå ännu. Sålunda expedieras i regel dagligen godsfinckor från Göteborg till Haparanda, lastade med post, som sjöledes ankommit från England, samt från Norge.

Den utväxling av post till och från krigsfångar i Ryssland och Tyskland m. fl. länder, vilken förmedlas av svenska postverket, har tagit en avsevärd omfattning. Sålunda hava från den tidpunkt, då ifrågavarande utväxling tog sin början, och intill mitten av september månad 1915 befordrats 347,907 krigsfångepaket i riktning till och 28,866 dylika paket i riktning från Tyskland. Denna omfattande postutväxling kräver givetvis särskilda befordringsanordningar.

Skulle transitobefordringen av paket komma att ånyo taga inemot samma omfattning, som under årets första del, stiga givetvis postbefordringskostnaderna åter i samma mån. Det torde därför kunna förutses, att utgifterna å nu ifrågavarande anslag komma att för år 1915 uppgå till eller möjligen något överstiga det för året beviljade beloppet. Den av nu rådande förhållanden postverket förorsakade utgiftsökningen för järnvägspostbefordringen kommer emellertid till sin huvudsakligaste del statens järnvägar till godo. Och rörande det ekonomiska resultatet i sin helhet för svenska postverket av de genom kriget föranledda särskilda postbefordringsanordningar får generalpoststyrelsen i underdånighet hänvisa till den redogörelse i sådant hänseende, som styrelsen ansett sig böra meddela efter slutbehandlingen av samtliga postbefordringsanslag.

De för postföring använda järnvägslinjernas längd utgjorde år 1914 tillhoppa 14,641 kilometer och torde under år 1915 komma att uppgå till omkring 14,890 kilometer. Antalet postförda kilometer å järnväg har under år 1914 ökat med 154,812 kilometer eller från 29,189,974 till 29,344,786. Att denna ökning är så jämförelsevis obetydlig, är beroende på förut omnämnda indragning av vissa för postbefordring eljest använda tåglägenheter. Under år 1915 torde dock ökningen av antalet postförda kilometer bliva ganska avsevärd, till följd bland annat därav att, som förut antytts, postbefordringslägenheterna inom övre Norrland ökat.

Under år 1916 beräknas järnvägspostföringslinjer komma att öppnas till en sammanlagd längd av omkring 100 kilometer. Under år 1917 läres, så vitt nu kan förutses, nyöppnade banor med en sammanlagd längd av omkring 102 kilometer komma att tagas i bruk för postbefordring.

Utgifterna å nu ifrågavarande anslag för år 1916 torde — bortsett från de extra ordinära utgifter, som kunna komma att föränledas av det rådande krigstillståndets fortvaro — kunna begränsas till omkring 4,230,000 kronor, däri inbegripet ett belopp av inemot 50,000 kronor, varmed utgifterna komma att ökas, då järnvägspostbefordringen återgår till den utsträckning den vid nu rådande särskilda förhållandens inträde hade å de järnvägslinjer, å vilka indragning av tåglägenheter eller minskning av postkupéutrymme ägt rum.

Enär från anslaget till postbefordran å järnväg utöver kostnaderna för posttransporter å statens och enskilda järnvägar jämväl bestridas — förutom kostnaderna för anskaffande och underhåll av inredning i postkupéer å enskilda järnvägar samt för postkupéers uppvärmning, belysning och städning — utgifter för underhåll av statsjärnvägarnas postvagnar (med undantag av axlar och hjul) och förändringar å desamma, som vidtagas på begäran av generalpoststyrelsen, är i den ovan angivna utgiftssumman för 1916 jämväl inberäknat en summa av omkring 76,000 kronor, utgörande kostnader för vissa vid statens järnvägars verkstäder i Örebro under åren 1908—1913 verkställda reparationer av postvagnar, vilka kostnader tillförne icke blivit debiterade postverket.»

Postbefordran å landsväg jämte lokala transporter.

Ej heller beträffande detta anslag, vilket för vart och ett av åren 1914, 1915 och 1916 fastställts att utgå med 2,100,000 kronor, anser generalpoststyrelsen sig böra ifrågasätta någon ökning för år 1917.

Styrelsen anför i fråga om detta anslag följande:

»Utgifterna å anslaget belöpte sig för år 1914 till 1,805,657 kronor, vilket vid jämförelse med motsvarande utgifter för år 1913 innebär en ökning av 95,405 kronor.

De normala utgifterna å anslaget torde för år 1915 kunna beräknas till omkring 1,900,000 kronor. Härtill komma emellertid ytterligare utgifter till avsevärda belopp, föränledda av nu rådande särskilda förhållanden, vilka utgifter emellertid torde komma att uppvägas av ökade inkomster i anledning av transitörelsen.

Omedelbart efter utbrottet av nu pågående krig inställdes den direkta ångbåtsförbindelsen Stockholm—Åbo, medelst vilken den huvudsakliga befordringen av post mellan Sverige och Finland—Ryssland ägde rum. En kortare tid där-efter befordrades sagda post via Karungi och Haparanda till Torneå. Sedermera upprättades ångbåtsförbindelse å en linje Stockholm—Raumo, till vilken linje befordringen av den från Sverige kommande och Sverige transiterande posten då överflyttades. I riktning från Finland och Ryssland ägde däremot, jämväl efter sistnämnda ångbåtsförbindelses upprättande, postbefordring till en början i allmänhet rum via Torneå—Haparanda. Sedan slutligen under sista delen av år 1914 ångbåtspostföringen Stockholm—Raumo indragits, har nu ifrågavarande postbefordring allt hitintills ägt rum landvägen runt Bottniska viken.

Redan vid tidpunkten för Raumolinjens brytande hade transitposten, särskilt paketposten, uppnått betydande storlek, om den ock ej på långt när uppnått så stor omfattning som sedermera. Och det blev givetvis förenat med be-

tydande kostnader att landsvägsledes forsla så stora mängder post från Karungi, vilken plats vid sagda tidpunkt utgjorde ändpunkten för järnvägslinjen åt detta håll, till Haparanda, varifrån posten över Torne älv forslades till Torneå.

Sedan Torne älv tillfrusit och järnväg färdigbyggts från Torneå till den mitt emot Karungi belägna finska orten Karunki, forslades posten på slädar över älven, varigenom kostnaderna kunde nedbringas, oaktat postmängden ständigt ökades.

Sedan vid islossningen förbindelselinjen Karungi—Karunki brutits, måste postforslingen landsvägsledes till och från Haparanda ånyo vidtaga, varav betydliga kostnadsökningar följde. Dessa kunde emellertid successivt åter nedbringas i den mån byggandet av järnvägslinjen Karungi—Haparanda fortskred och postvagnarna i samband därmed kunde framföras till allt närmare Haparanda belägna punkter. Så snart vägförhållandena så medgåvo, togos tvenne för detta ändamål ditskaffade, postverket tillhöriga automobiler i bruk för postforslingen i fråga.

I början av juni månad 1915 kunde postvagnarna framföras ända till Haparanda och på sista tiden har genom färdigbyggandet av ett Haparanda stad tillhörigt hamnspår, om vilket användande avtal träffats mellan generalpoststyrelsen och staden, postforslingen i fråga inskränkts därtill, att posten med användande av decauvillevagnar transporteras mellan postvagnarna och de pråmar, med vilka dess överförande över älven äger rum.

Kostnaderna för de hästskjutsar, som använts för nu omförmälda postforsling, hava hitintills uppgått till omkring 90,000 kronor.

Med de ovan omnämnda förenklade transportanordningarna vid Haparanda hamn hava lithörande kostnader betydligt nedbringats och omfatta nu i huvudsak endast ersättning till arbetshjälp vid lossning och lastning samt avgift för användande av hamnspåret, vilken avgift utgår efter antalet framförda järnvägsvagnar. Dessa kostnader kunna beräknas uppgå till mellan 3,000 och 5,000 kronor för månad, beroende av de förekommande posternas storlek.

Bland andra extra-ordinära utgifter å detta anslag, som vållats av den utav kriget föranledda transitpostbefordringen, må framhållas betydligt ökade kostnader för posttransporterna i Göteborg, vilken stad i allmänhet utgör in- och utskeppningsorten för den post, som med ångbåt överföres mellan Sverige och England. Då understundom så stora mängder av post skola transporteras från och till båtarna, att postverkets för posttransporterna i staden använda automobiler icke räcka till, måste extra skjutsar anlitas, varjämte bogserbåtar, pråmar, extra arbetsfolk m. m. ibland fått tagas i anspråk. Kostnaderna för dessa särskilda anordningar torde kunna beräknas uppgå till i runt tal 30,000 kronor för år.

Det synes generalpoststyrelsen därför böra förutsättas, att utgifterna i sin helhet å nu ifrågavarande anslag under år 1915 komma att uppgå till minst 2,000,000 kronor.

Såsom ännu en följd av nu rådande förhållanden kan ock med säkerhet antagas, att postverkets utgifter för landsvägspostföring och lantbrevbäring komma att under år 1916 stiga i högre grad än vad annars varit att vänta.

Oaktat generalpoststyrelsen haft särskild uppmärksamhet riktad på angelägenheten att hålla legorna vid skäliga belopp, har det givetvis icke kunnat undvikas, att legorna år från år ökats i samband med de på alla områden ökade kraven å högre ersättning för arbetsprestationer i allmänhet. Särskilt lantbrevbärarnas legor hava sedan flera år tillbaka utvisat oavbruten stegring. Men även legorna för postföringen med häst och åkdon hava under de senaste åren utvisat en jämn ökning.

Postföringslegan utgjorde under år 1913 i medeltal för åkande post 11,5, för gång- och roddpost 9,8 och för lantbrevbäring 10,3 öre per kilometer. Motsvarande tal för 1914 utgöra respektive 11,6, 10,1 och 10,4 öre per kilometer.

Såväl postförare — d. v. s. personer, som forsla post mellan fasta postanstalter utan att i samband därmed verkställa utdelning eller mottagande av försändelser — som lantbrevbärare anställas med kontrakt, vilka i fråga om tillämpningstid i allmänhet äro så avfattade, att postförarekontrakt gälla för kalenderår med uppsägning före september månads ingång samt att lantbrevbärarekontrakten gälla intill utgången av kalenderkvartalet näst efter det, varunder uppsägning äger rum. Den ständigt fortgående höjningen av legorna är i allmänhet en följd av uppsägningar av gällande kontrakt. Beträffande lantbrevbärare har generalpoststyrelsen dock i åtskilliga fall, då utgående lega icke ansetts stå i lämpligt förhållande till vederbörande arbetsprestation, medgivit legoförhöjning utan föregående uppsägning av gällande kontrakt.

Av nedanstående tabell, vilken omfattar antalet till generalpoststyrelsen inkomna kontraktsuppsägningar under åren 1913 och 1914 samt första hälften av år 1915, framgår dessa uppsägningars verkan i ekonomiskt avseende.

År för nya avtals tillämpning.	Postföringskontrakt.						
	Antal uppsagda kontrakt.		De uppsagda kontraktens sammanlagda ersättningssumma.		Den av uppsägningarna föranledda kostnadsökningen.		
	St.	% av hela antalet kontrakt.	Kronor.	% av utgifterna för postföring under föregående år.	Kronor.	% av utgifterna för postföring under föregående år.	% av de uppsagda kontraktens sammanlagda ersättningssumma.
1914	112	13.4	105,177	14.2	8,009	1.08	7.6
1915	91	10.9	94,411	12.2	11,357	1.47	12.02
1916	142	17.1	190,906	24.75 av utg. för 1914	—	—	—

År för nya avtals tillämpning.	Lantbrevbäringskontrakt.						
	Antal uppsagda kontrakt.		De uppsagda kontraktens sammanlagda ersättningssumma.		Den av uppsägningarna föranledda kostnadsökningen.		
	St.	% av hela antalet kontrakt.	Kronor.	% av utgifterna för lantbrevbäringen under föregående år.	Kronor.	% av utgifterna för lantbrevbäringen under föregående år.	% av de uppsagda kontraktens sammanlagda ersättningssumma.
1914	368	17.4	134,941	17.8	17,478	2.3	12.9
1915	334	15	119,799	15.1	Kan ännu ej beräknas för året i dess helhet.		

På grund av postförarekontraktens ovan omnämnda bestämmelser i fråga om uppsägningstid hava redan nu till generalpoststyrelsen från postdirektörerna, vilka äga bemyndigande att träffa avtal om postföring å landsväg m. m., inkommit anmälningar rörande det antal postföringslinjer, beträffande vilka nya avtal skola träffas för 1916. Som av tabellen framgår utgör antalet under innevarande år uppsagda postförarekontrakt 142 st. eller 17,1 % av hela antalet kontrakt. De sålunda uppsagda kontrakten innefatta en ersättningssumma av ej mindre än 190,906 kronor. Då den postföring, varom nu är fråga, till övervägande delen utgöres med användande av häst och åkdon, röna givetvis legorna stor inverkan av gällande pris å kreatursfoder. Då dessa priser för närvarande äro synnerligen höga och någon nedgång under den tid, som återstår intill dess nya avtal i ifrågavarande fall skola vara träffade, näppeligen kan vara att förvänta, torde det kunna förutses, att den sammanlagda ersättningssumman kommer att högst betydligt ökas. Då vidare en stor del av nu ifrågavarande kontraktsuppsägningar avse postföringslinjer inom Norrland, där foderprisens verkningar i särskilt hög grad torde göra sig gällande, vågar man knappast räkna med mindre höjning av den sammanlagda ersättningssumman än 25 %, motsvarande sålunda en ökning av de normala utgifterna å anslaget av inemot 50,000 kronor.

Förhållandena under år 1915 hava icke givit vid handen, att antalet uppsägningar av lantbrevbärarekontrakt skall under den närmaste tiden komma att äga rum i större utsträckning än under de senaste åren i allmänhet varit fallet. Beträffande den ökning av ersättningsbeloppen, som under de båda närmast kommande åren kan beräknas bliva en följd av blivande kontraktsuppsägningar, torde det kunna förutses, att utav ökade levnadskostnader föranledda höjda pris å arbetsprestationer i allmänhet komma att åstadkomma jämförelsevis högre stegring än tillförene varit förhållandet.

Utgifterna å nu ifrågavarande anslag ökas jämväl genom inrättande av nya linjer, ökning av turantalet å redan befintliga linjer o. d. Särskilt har generalpoststyrelsen ansett angeläget att i så stor utsträckning som möjligt tillgodose de rimliga krav, som framställas angående anordnande av lantbrevbäringslinjer, därvid tillses, att de av lantbrevbärareinstitutionen härrörande fördelar, i den mån så är lämpligt och möjligt, komma landets olika delar i ungefär lika grad till godo.

Antalet lantbrevbäringslinjer utgjorde vid ingången av år 1914 2,116, därav 477 av första klass samt 1,639 av andra klass. Vid ingången av år 1915 utgjorde motsvarande antal 2,189, därav 498 av första klass och 1,691 av andra klass, samt hade vid ingången av september månad 1915 stigit till 2,228, varav 511 av första och 1,717 av andra klass. Lantbrevbärare av första klass har större befogenhet i fråga om utlämnande och mottagande av försändelser än lantbrevbärare av andra klass.

Antalet postförda kilometer å landsvägspostlinjer utgjorde under år 1913 13,269,676 samt under år 1914 13,475,373, sålunda en ökning av 205,697 kilometer. För tiden intill den 31 augusti 1915 kan ökningen beräknas till 106,000 kilometer.

Den av nyinrättande av linjer, turökning o. d. föranledda ökning av årskostnaderna belöpte sig för år 1914 till omkring 15,000 kronor.

Sådan postutdelning under enklare former, s. k. låd- eller förstadsbrevbäring, som generalpoststyrelsen i nådigt brev den 22 mars 1912 bemyndigats anordna, har inrättats på ett flertal platser under de senaste åren.

Antalet dylika linjer utgjorde

vid utgången av år 1912	12 st.
» » » » 1913	47 »
» » » » 1914	98 » samt
» » » augusti månad 1915	124 ».

Detta slag av postutdelning innebär avsevärda fördelar ej blott ur posttjänstens utan även ur allmänhetens synpunkt. Detsamma medgiver postens utdelande med större snabbhet och på bestämdare tider än med annan postutdelning. Erfarenheten har hittills givit vid handen, att de från allmänhetens sida ofta framhållna farhågorna för olägenheter därav, att brevlådor stundom måste placeras på något avstånd från vederbörandes bostäder, i praktiken visat sig vara obefogade.

Såsom belysande för det förtroende förstadsbrevbäringen tillvunnit sig från allmänhetens sida, kan framhållas, att av de av postverket för detta ändamål till självkostnadspris tillhandahållna, synnerligen billiga brevlådor hittills åtgått sammanlagt 12,317 stycken.

Den av förstadsbrevbäringars inrättande föranledda årliga kostnadsökningen belöpte sig för år 1914 till omkring 13,000 kronor.

Ehuruväl, såsom av nu lämnad redogörelse torde framgå, betydliga utgiftsökningar å anslaget i fråga kunna vara att förvänta för de båda närmaste åren, anser generalpoststyrelsen, som skall låta sig angeläget vara att söka begränsa utgifterna å anslaget, att detsamma för år 1917 kan fastställas till samma belopp som för år 1916 eller 2,100,000 kronor.»

Postbefordran sjöledes:

1) *Emellan Sveriges fastland och Gottland.*

Detta anslag har för vart och ett av åren 1914—1916 fastställts till 75,000 kronor, motsvarande den gottgörelse, som, jämlikt mellan generalpoststyrelsen och ångfartygsaktiebolaget Gotland den 14 november 1911 avslutat kontrakt, utgår till sagda bolag för upprätthållande av för postförbindelsen erforderliga ångbåtssturer fram och åter mellan Gottland och fastlandet. Detta kontrakt var, då generalpoststyrelsen avlät sin ifrågavarande skrivelse av den 28 september 1915, gällande till och med den 14 november 1916, och om detsamma icke å någondera sidan blivit uppsagt före den 15 november 1915, anses det förlängt för ett år och således till och med den 14 november 1917.

Generalpoststyrelsen föreslår, att anslaget för år 1917 upptages med oförändrat belopp eller 75,000 kronor.

2) Emellan övriga inrikes orter.

Detta anslag har för vart och ett av åren 1911—1916 fastställts till belopp av 140,000 kronor, till vilket belopp anslaget även, enligt vad generalpoststyrelsen anför, bör beräknas för år 1917.

3) Emellan Sverige och Tyskland.

Generalpoststyrelsen anmäler, att ifrågavarande anslag, under antagande att nu pågående krig upphört år 1917 och sålunda normala förhållanden beträffande postförbindelsen mellan Sverige och Tyskland då inträtt, torde kunna för år 1917 beräknas till samma belopp som för år 1916 eller till 273,500 kronor.

Beträffande förevarande anslag anför styrelsen härefter:

»Från och med den 2 augusti 1914 har postförbindelsen å linjen Trälleborg—Sassnitz upprätthållits med användande uteslutande av de svenska statsbarnorna tillhöriga ångfärjorna, vilka i regel fullbordat en tur dagligen i vardera riktningen. De extra turer, som å linjen under vissa tidsperioder fullgjorts av tyska ångfärjor, hava däremot icke ansetts böra användas för postbefordringen.

Enligt den mellan svenska och tyska postförvaltningarna den 1—3 juli 1909 avslutade överenskommelse angående ordnandet av postbefordringen mellan Stockholm och Berlin med anledning av inrättandet av regelbunden postångfärjeförbindelse mellan Trälleborg och Sassnitz skall vardera postförvaltningen vidkännas hälften av kostnaderna för sagda förbindelse. I överensstämmelse härmed skall under normala förhållanden svenska postverket betala dels hälften av den till statens järnvägar för sagda förbindelses upprätthållande utgående årliga ersättningen av 267,000 kronor, eller 133,500 kronor, dels ock hälften av den till preussiska järnvägsförvaltningen utgående motsvarande ersättning av 315,000 mark, eller, efter överenskommen kurs, 140,000 kronor. Då ersättningen till preussiska järnvägsförvaltningen bortfaller för den tid postförbindelsen på ovan nämnt sätt uteslutande uppehålls av svenska statsjärnvägarna, minskas sålunda under fortvaron av nu rådande förhållanden utgifterna å anslaget med ett belopp av 140,000 kronor för år räknat.»

4) Emellan Sverige och Danmark.

Anslaget i fråga har under åren 1914—1916 upptagits med ett belopp av 15,000 kronor, till vilket belopp anslaget, enligt vad generalpoststyrelsen anför, bör beräknas jämväl för år 1917.

Styrelsen anför i fråga om anslagets ställning följande:

»Utgifterna å anslaget hava för år 1914 uppgått till 15,300 kronor och sålunda något överskridit anslagsbeloppet. En ökning i utgifterna har för sistnämnda år uppkommit däruv, att en extra ångfärjetur, som under viss period varit anordnad mellan Malmö och Köpenhamn, använts för postbefordring. Emellertid kan icke nu förutses, huruvida utsträckning av ångfärjeförbindelsen i fråga i motsvarande eller större mån kan komma att framdeles äga rum.»

5) *Emellan Sverige och Finland (Ryssland).*

Detta anslag har sedan flera år tillbaka varit upptaget till 25,000 kronor.

Beträffande ifrågavarande anslags ställning under nu rådande förhållanden anför styrelsen:

»Sjöpostföringen mellan Sverige och Finland ägde från ingången av år 1914 och intill krigsutbrottet rum genom finska postverkets föranstaltande med sjuturer i veckan fram och åter å linjen Stockholm—Åbo. Den på svenska postverket kommande andelen av kostnaderna för nu nämnda sjöpostföring uppgick för år 1914 till 18,193 kronor.

Från och med den 15 augusti 1914 igångsattes genom svenska postverkets föranstaltande postföring å en linje Stockholm—Raumo, därvid anlätades av Stockholms rederiaktiebolag Svea i trafik å denna linje insatta ångare. För denna ångbåtspostföring, vilken upphörde från och med den 7 december 1914, har till bolaget utbetalats en ersättning av 17,400 kronor.

För år 1915 kommer anslaget — under förutsättning att ej genom eventuellt upphörande av kriget den vanliga sjöpostföringen med de finska båtarna skulle komma att återupptagas eller annan ångbåtspostföring mellan Sverige och Finland skulle bli anordnad — att endast belastas med utgifterna för den sedan den 15 augusti 1915 genom svenska postverkets föranstaltande upprätthållna postforslingen med pråmar fram och åter mellan Haparanda och Torneå. Kostnaden härför uppgår till 100 kronor för dag.»

Under antagande att normala förhållanden inträtt år 1917 och att finska postförvaltningen på de vid krigsutbrottet gällande villkor ombesörjer upprätthållandet av sjöpostföringen Sverige—Finland, anser generalpoststyrelsen, att anslaget för detta ändamål bör upptagas till samma belopp som för år 1916 eller till 25,000 kronor.

6) *Emellan Sverige samt Storbritannien och Amerika.*

Ej heller beträffande detta anslag, vilket alltsedan år 1909 upptagits till 14,000 kronor, har generalpoststyrelsen, under antagande att under år 1917 postförbindelserna med utlandet komma att upprätthållas

å samma vägar, som vid tidpunkten för krigsutbrottet 1914, hemställt om någon förhöjning för år 1917.

Beträffande ifrågavarande anslag anför styrelsen vidare:

»Vid normala förhållanden utgå av detta anslag kostnaderna för den direkta paketutväxlingen mellan Sverige och England å linjerna Göteborg—London och Göteborg—Hull respektive Grimsby samt mellan Sverige och Amerikas förenta stater med anlitan­de av dansk ångbåtslinje Köpenhamn—New York.

Under nu rådande, av krigstillståndet skapade förhållanden befordras med direkta ångbåtslägenheter mellan Göteborg (eventuellt i riktningen till Sverige annan västkusthamn) och olika hamnar i Storbritannien ej blott den svenska posten till och från Storbritannien och Irland, Frankrike, Spanien, Portugal, Italien m. fl. europeiska länder, Amerikas förenta stater samt de flesta utom-europeiska länder utan även den stora mängd transitopost till och från Ryssland och vissa ostasiatiska länder, vars befordran över Sverige är en följd av de rådande förhållandena.

I följd härav hava utgifterna å nu ifrågavarande anslag stigit till betydande belopp. Enligt bemyndigande i nådigt brev den 6 april 1915 äger generalpoststyrelsen att till vederbörande rederier utbetala gottgörelse med 1,000 kronor för postföringstur i riktningen från Sverige till Storbritannien samt 1,500 kronor i riktningen från Storbritannien till Sverige. Under förutsättning att, såsom under första delen av år 1915 ägt rum, i regel omkring 26 turer i vardera riktningen utgöras varje månad, skulle den årliga utgiften för nu uppehållna direkta ångbåtsförbindelsen Sverige—Storbritannien stiga till omkring 780,000 kronor. Av de normala utgifterna å anslaget utgår under nu rådande förhållanden endast ersättningen för sjöbefordringen från Köpenhamn till New York av paketposten från Sverige till Amerikas förenta stater, vilken ersättning kan beräknas till omkring 3,700 kronor för år 1915.»

Summan av samtliga anslag för postbefordran sjöledes skulle således för år 1917 beräknas uppgå till samma belopp som för år 1916 eller till 542,500 kronor.

Transitersättning åt främmande postverk.

Enligt den år 1906 i Rom avslutade världspostkonventionen skall en vart sjätte år upprättad statistik ligga till grund för beräk­nande av den ersättning för transitering av brevpостförsändelser, som skall tillkomma de olika postförvaltningarna. Dylik statistik upprättades senast under maj månad 1913. Uträk­nandet efter denna statistik av de belopp, som de olika postförvaltningarna hava att erlægga till och erhålla från varandra, verkställes av internationella postbyrån i Bern. Denna har emellertid, enligt vad styrelsen anför, ännu ej lämnat styrelsen dylika beräkningar beträffande ett stort antal, och däribland de i detta hänse-

ende ojämförligt viktigaste, av de främmande postförvaltningarna. Generalpoststyrelsen framhåller därför, att styrelsen nu saknar anledning ifrågasätta, att anslaget till transitsättning åt främmande postverk skall för år 1917 sättas till högre belopp, än det generalpoststyrelsen med ledning av de beräkningar, som verkstälts i samband med avgivande av statförslag för år 1914, föreslagit för åren 1914 och 1915 samt sedermera jämväl för år 1916, eller 100,000 kronor.

Det ekonomiska resultatet av transitlebfordringen.

I detta sammanhang har generalpoststyrelsen lämnat en redogörelse för det ekonomiska resultatet av transitlebfordringen. Styrelsen anför härom följande:

»Under normala förhållanden, då transitlebfordran genom Sverige av post mellan främmande länder endast förekommer i mindre utsträckning och inskränker sig huvudsakligen till posten mellan Norge och Finland, Danmark samt Tyskland jämte därbortom liggande länder samt till posten mellan Finland och Danmark, överstiger det belopp, som Sverige har att betala till främmande länder för transitlebfordring genom dessa länder av brevpostförsändelser från Sverige, ganska betydligt det belopp, som Sverige har att uppbära för transitlebfordring genom Sverige av brevpostförsändelser från främmande länder. Skillnaden mellan sistnämnda båda belopp, eller med andra ord de utgifter, som avförs å anslaget till transitsättning åt främmande postverk, utgjorde år 1913 inemot 85,000 kronor samt antages, enligt generalpoststyrelsens ovannämnda beräkningar för perioden 1914—1919, uppgå till omkring 100,000 kronor årligen.

De av nu rådande krigstillstånd skapade särskilda förhållandena hava, på sätt förut öförmålt, åstadkommit betydande förändringar härutinnan. I stället för att, såsom övan antytts, endast i ringa grad förmedla postutväxling mellan främmande länder har Sverige fått övertaga den förmedling av postutväxlingen mellan, å ena sidan, ryska riket jämte vissa ostasiatiska länder samt, å andra sidan, västeuropa jämte vissa utomeuropeiska länder, vilken postutväxling under normala förhållanden ombesörjes av tyska postverket.

Med hänsyn till de sålunda förändrade förhållandena kunna rimligtvis icke de i den generalavräkning rörande brevtransitavgifterna, som upprättats på grund av statistiken för maj månad 1913, för Sverige upptagna tillgodohavanden av respektive länder anses utgöra ersättning för de av den utvidgade transitlebfordringen förorsakade kostnaderna. I anledning härav hava, med stöd av bestämmelser i gällande internationella postfördrag, underhandlingar inletts med vederbörande utländska postförvaltningar om erhållande för Sveriges del av full ersättning för den av Sverige ombesörjda särskilda transitlebfordringen. Enligt det förslag, som härutinnan å vederbörande byrå inom generalpoststyrelsen utarbetats, skulle Sverige för tiden augusti 1914—juli 1915 i stället för en skuldsumma, på sätt övan nämnts beräknad till omkring 100,000 kronor, åga ett tillgodohavande uppgående till mera än 1,000,000 kronor.

Avgifterna för lebfordringen av de paket, som av utländska postverk öförlämnas för transitering genom Sverige, beräknas icke, såsom fallet är med brevpostförsändelserna, efter förhållandena under viss statistisk period, utan beräknas enligt fastställda grunder för varje särskilt, för transitlebfordran öförlämnat paket. De inkomster, som tillförts svenska postverket såsom lebfordringsavgifter för paket, vilka på grund av nu rådande särskilda förhållanden kommit att transitera

Sverige, kunna icke ännu med bestämdhet beräknas. Emellertid utgjorde under sista halvåret 1914 och första halvåret 1915 svenska postverkets inkomster för befordran av samtliga från utlandet ankomna paket, däri sålunda jämväl inbegripna svenska postverket tillkommande befordringsavgifter för till Sverige adresserade paket samt för sådana paket, som även under normala förhållanden skolat transiteras Sverige, sammanlagt omkring 1,035,000 kronor, under det att motsvarande siffror för sista halvåret 1913 och första halvåret 1914 utgjorde omkring 519,000 kronor, motsvarande en inkomstökning för tiden 1 juli 1914—30 juni 1915 av omkring 516,000 kronor. Beträffande dessa siffror är dock att märka, att paketförsändningen mellan Sverige och utlandet visade en synnerligen stor nedgång omedelbart efter krigsutbrottet, att transitbefordringen av paket hade en ofantlig omfattning under första halvåret 1915 samt att en avsevärd nedgång i sistnämnda avseende blivit följden av utfärdade förbud för transitbefordran genom Sverige av vissa varor. Man torde därför icke våga räkna med en motsvarande ökning av inkomsterna från paketrörelsen för den ytterligare tid, krigstillståndet kan komma att fortfara.

Såsom generalpoststyrelsen haft anledning att här ovan meddela beträffande de olika postbefordringsanslagen, har svenska postverket emellertid åsamkats högst betydande särskilda utgifter för nu ifrågavarande transitbefordran.

Förutom nyss omförmälda ökning av postbefordringskostnaderna hava även andra anslag belastats med extraordinära utgifter. Ökade kostnader hava sålunda uppstått dels för personal m. m. vid den särskilda utväxlingspostanstalt, som anordnats i Karungi och vilken sedermera förflyttats till Haparanda, dels ock för förstärkning av personalen vid de ordinarie utväxlingspostanstalter, vilka haft att taga befattning med transitoposterna.

I detta sammanhang må här framhållas, hurusom en förut icke omnämnd gren utav den av Sverige förmedlade särskilda postutväxlingen, nämligen utväxlingen av postanvisningar till och från krigsfångar i Tyskland, Ryssland och Japan, tagit en mycket stor omfattning och förorsakat högst avsevärt ökat arbete vid vederbörande utväxlingspostanstalt. Under tiden december 1914—augusti 1915 hava följande antal krigsfångepostanvisningar behandlats:

348,424 st. postanvisningar till krigsfångar i Tyskland,	
33,741 » » » » » Ryssland.	
1,073 » » » » » Japan eller	

tillhopa 383,238 dylika postanvisningar till ett sammanlagt belopp av 5,311,052 kronor 60 öre.

Slutligen hava ökade utgifter föranletts för telegram och telefonsamtal, tjänsteresor m. m.

Dessa särskilda utgifter kunna för perioden augusti 1914—juli 1915 beräknas till, i avrundade tal, följande belopp:

ökade utgifter för postbefordringen å järnväg	kronor 280,000: —
ökade utgifter för postföringen å landsväg jämte lokala transporter	» 120,000: —
ökade utgifter för postbefordran sjöledes efter avdrag av besparingar å de normala utgifterna för sjöpostföringen emellan Sverige och Tyskland samt emellan Sverige och Finland	» 560,000: —
ökade utgifter för personal	» 60,000: —
direkt ökade utgifter å andra anslag	» 30,000: —

Summa kronor 1,050,000: —.

Under antagande, att ersättning för transitbefordringen av brevpstförsändelser kommer svenska postverket tillgodo för perioden juli 1914—augusti 1915 med det föreslagna beloppet av omkring 1,000,000 kronor, vartill kommer insparing av de under normala förhållanden beräknade utgifterna å anslaget till transitorsättning åt främmande postverk, 100,000 kronor, eller omkring 1,100,000 kronor, skulle, om till sistnämnda belopp lägges den ovan beräknade ökningen i inkomsterna av postbefordringsavgifterna för utländska paket eller 516,000 kronor, de från den av krigstillståndet föranledda transittrafiken härrörande inkomsterna utgöra sammanlagt omkring 1,600,000 kronor.

Mot detta belopp skulle svara ovan beräknade utgiftssumma av cirka 1,050,000 kronor, vadan svenska postverkets vinst av transittrafiken i fråga under första krigsåret skulle belöpa sig till omkring 550,000 kronor.»

Departements-
chefen.

Emot vad generalpoststyrelsen föreslagit i fråga om anslagen under »D. Postbefordran» har jag intet att erinra, då det ju under nu rådande förhållanden ej synes möjligt att med någon säkerhet beräkna, i vad mån anslagen eventuellt böra höjas eller sänkas.

Anslagen under »D. Postbefordran» skulle sålunda för år 1917 komma att utgå med oförändrat belopp eller 7,142,500 kronor.

E. Omkostnader.

(Förslagsanslag.)

Felräkningspenningar.

Generalpoststyrelsen förklarar, att detta anslag, som alltsedan år 1913 utgått med 75,000 kronor, jämväl i 1917 års stat torde kunna fastställas till samma belopp.

Ersättning för tjänsteresor i allmänhet.

Anslaget under denna titel fastställdes för år 1914 till 90,000 kronor. För åren 1915 och 1916 bestämdes anslaget till 95,000 kronor.

Styrelsen meddelar, att utgifterna å anslaget under 1914 överskjutit anslagsbeloppet med 10,056 kronor och att för år 1915 motsvarande siffra näppeligen torde komma att understiga 15,000 kronor.

Beträffande anledningen härtill anför styrelsen:

»Denna utgiftsökning har till största delen varit beroende på genom världskriget framkallade säregna förhållanden. Posttrafiken, för vilken de sedvanliga internationella vägarna nu i många fall blivit stängda, måste söka sig nya. För att tillgodose de nya krav, som härvid framkommo, blev det nödvändigt att inrätta s. k. tillfälliga utväxlingspostanstalter och dit sända personal, som var väl förfärena i arbetet vid en dylik postanstalt. Det kunde därvid ej undvikas, att personal beordrades från avlägsna orter.

Såväl härigenom som till följd av de tjänsteresor, som i övrigt måst företagas för arbetets ordnande och ledande å ort och ställe, har anslaget till tjänsteresor under åren 1914 och 1915 kommit att belastas med ökade utgifter.

Frånsett dessa oförutsedda omständigheter, lära emellertid utgifterna å anslaget komma att ökas allteftersom postverkets rörelse i olika grenar tillväxer med därav föranlett behov av ökad inspektion och kontroll. För vinnande av samarbete mellan underlydande och erforderlig likformighet i arbetet samt undersökande i övrigt av förhållanden, som äro av vikt för postverket, hava generalpoststyrelsens chef och ledamöter, jämlikt gällande nådiga instruktion för generalpoststyrelsen, att tid efter annan företaga inspektionsresor. Därjämte åligger det distriktsscheferna och deras närmaste män att öva en fortlöpande kontroll över de postala inrättningarnas ekonomiska och reglementsenliga skötsel. Ej sällan kräves också företagande av tjänsteresor för att kunna erhålla en tillfyllestgörande utredning i avseende å allmänhetens postala behov. För att ernå det bästa möjliga utbytet av poströrelsen är det enligt generalpoststyrelsens förmanande av stor vikt att vederbörande tjänstemän i all erforderlig mån företaga inspektionsresor.

Då de utgifter, som därför krävas, icke torde kunna täckas med det för de två sista åren för ändamålet anvisade anslagsbelopp, nödgas generalpoststyrelsen, för att anslaget för år 1917 icke skall komma att överskridas, hemställa om en ökning av anslaget.»

Styrelsen hemställer följaktligen, att anslaget till ersättning för tjänsteresor i allmänhet i 1917 års stat upptages till 105,000 kronor, vilket innebär en ökning i förhållande till 1916 års stat av 10,000 kronor.

Traktamenten för tjänstgöring i postkupé eller å landsvägspostlinje.

Ifrågavarande anslag, som för åren 1913 och 1914 utgått med 300,000 kronor, förhöjdes för år 1915 till 310,000 kronor och fastställdes i 1916 års statförslag till enahanda belopp.

Då generalpoststyrelsen anser utgifterna under denna titel, vilka under år 1914 uppgingo till 278,479 kronor, kunna för såväl år 1916 som år 1917 hållas inom det beräknade anslagsbeloppet, hemställer styrelsen, att anslaget i fråga måtte för sistnämnda år fastställas till samma belopp som för åren 1915 och 1916, eller till 310,000 kronor.

Överliggningslokaler åt tjänstemän, tjänstgörande i postkupé eller å landsvägspostlinje.

Anslaget för ifrågavarande ändamål har i postverkets stater för vartdera av åren 1913, 1914 och 1915 upptagits till 60,000 kronor och förhöjdes för år 1916 till 65,000 kronor.

Från anslaget bestridas även utgifter för härbärgesersättning.

Utgifterna å detta anslag, som under år 1913 uppgått till 56,321 kronor och under år 1914 till 59,880 kronor, synas, enligt vad styrelsen anför, icke komma att för år 1915 understiga 66,000 kronor.

Härom anför styrelsen följande:

»Den huvudsakligaste utgiftsposten under denna titel eller ungefär $\frac{3}{4}$ därav utgöres av härbärgesersättning. Det är emellertid givet, att förhyrningen av överliggningslokaler, som överlämnats till postdirektionerna, rönt inverkan av den inträdda allmänna prisförhöjningen å lägenheter.

Då redan utgifterna för år 1916 svårigen synas kunna hållas inom anslagsbeloppet för samma år, 65,000 kronor, anser generalpoststyrelsen sig nödsakad ifrågasätta en ökning av anslaget ifråga.»

Styrelsen hemställer därför, att anslaget i 1917 års stat fastställas till 70,000 kronor, motsvarande en höjning av 5,000 kronor.

Uniformsbeklädnad

Anslaget till uniformsbeklädnad har i postverkets stater för vart och ett av åren 1913—1916 upptagits till 360,000 kronor.

Av anslaget under denna titel har, enligt styrelsens uppgift, utbetalats:

år 1913	kronor 276,470 och
» 1914	» 313,648.

Beträffande anslagsbehovet för år 1917 anför nu styrelsen:

»Under år 1915 torde, enligt vad nu kan beräknas, utgifterna komma att uppgå till endast omkring 280,000 kronor. Anledningen härtill är att söka däri, att upphandlingen under år 1915 av beklädnadsmaterialier på grund av de genom världskriget högt uppdrivna priserna ansetts böra inskränkas till minsta möjliga kvantiteter. Generalpoststyrelsen hade nämligen, vid avslutande under hösten 1914 av senaste leveransavtal (för år 1915), trots sig kunna förutsätta, att världskrigets verkningar i fråga om tillgång på råvaror till beklädnadsartiklar

icke skulle mera avsevärt sträcka sig in på år 1916. På grund härav hava enligt nyssnämnda avtal endast inköpts så stora kvantiteter, att desamma jämte inneliggande förråd skulle fylla behovet till och med utgången av år 1915.

Genom krigets långvarighet har emellertid skapats en situation, som det icke varit möjligt att i förväg beräkna.

Med hänsyn till nu rådande stegrade priser å alla slag av beklädnad och beklädnadsmaterialier — å vissa slag av kläde ända till 50 procents förhöjning — samt då, såsom ovan framhållits, inneliggande förråd av beklädnadsmaterialier vid utgången av år 1915 torde bliva i det närmaste upprymda, på grund varav under år 1916 måste upphandlas minst de kvantiteter, som beräknas åtgå under sagda år, finnes anledning antaga, att det för år 1916 beräknade anslaget, 360,000 kronor, måste i viss mån överskridas.

Krigets verkningar å världsmarknaden, vad beträffar priserna å ull och lin, torde förvisso komma att göra sig kännbara även under år 1917. De största utgifterna å denna titel eller, enligt normala priser, omkring 150,000 kronor per år uppstå för anskaffande av kläde samt fodertyg och tyg till sommaruniformer. Då priset å dessa materialier med all sannolikhet icke kan beräknas hava under år 1917 återgått till normalt läge, anser generalpoststyrelsen, att anslaget till uniformsbeklädnad för sistnämnda år bör förhöjas.»

Styrelsen hemställer följaktligen, att ifrågavarande anslag måtte i 1917 års stat upptagas till 420,000 kronor, vilket innebär en förhöjning av 60,000 kronor i förhållande till 1916 års stat.

Sjukvård m. m.

Å detta anslag avföras kostnaderna för läkarvård, medikamenter, sanatorievård m. m. åt därtill berättigade tjänstemän vid postverket. Anslaget har upptagits i postverkets stater för år 1913 till 33,000 kronor, för år 1914 till 40,000 kronor, för år 1915 till 45,000 kronor och för år 1916 till 55,000 kronor.

Utgifterna å anslaget belöpte sig

för år 1913 till.....	33,941 kronor,
» » 1914 »	40,402 » .

För år 1915 beräknar generalpoststyrelsen utgifterna å samma anslag till omkring 47,000 kronor.

Vid det förhållande att ökningen, enligt vad styrelsen vidare meddelar, i medeltal för de tre sista åren utgjort 11 %, hemställer styrelsen, att anslaget för år 1917 upptages med lägst 60,000 kronor, vilket, jämfört med anslaget för år 1916, innebär en ökning av 5,000 kronor.

Undervisningskurser.

Beträffande ifrågavarande anslag, vilket alltsedan år 1913 i postverkets stater upptagits till 33,000 kronor, anser sig generalpoststyrelsen icke böra föreslå någon ändring.

Hyror för postlokaler.

Anslaget är i 1913 års stat upptaget till 395,000 kronor samt för de följande åren till 435,000 kronor.

Utgifterna å anslaget belöpte sig år 1913 till 319,212 kronor och år 1914 till 374,401 kronor. För år 1915 beräknas desamma till i runt tal 410,000 kronor, och i betraktande av utgiftsökningen å anslaget i fråga under de senaste åren torde, enligt vad generalpoststyrelsen anför, utgifterna för åren 1916 och 1917 böra beräknas till 440,000 respektive 475,000 kronor.

Styrelsen lämnar härefter följande redogörelse för anslagets ställning:

»Under år 1915 hava 9 hyresavtal uppsagts, vilka sedermera förnyats. En höjning i hyresersättningen har därvid inträtt, men i en del fall ha i stället vissa fördelar vunnits genom utvidgade lokaler m. m. Ökningen i hyresbeloppen för dessa nio kontrakt utgjorde 52 %; motsvarande procenttal för år 1914 var 47 %.

För närvarande finnas 31 hyreskontrakt löpande år från år med en uppsägningstid från 3 månader till 1 år och med en sammanlagd hyressumma av 54,415 kronor. År 1916 utlöpa ytterligare 27 kontrakt med en hyressumma av 36,025 kronor och 1917 26 kontrakt representerande en summa av 37,150 kronor.

Influtna hyresmedel, som gottgöras detta anslag, utgjorde 1914 59,466 kronor och beräknas för

1915 till	43,600 kronor,
1916 »	47,100 » och
1917 »	46,900 » .

Anledningen till den stora minskningen 1915 i förhållande till 1914 är, på sätt generalpoststyrelsen vid avgivandet av näst föregående statförslag omförmälde, att hyresmedlen för de lägenheter, som förut uthyrts i postverkets fastighet i kvarteret Riddaren i Stockholm, bortfallit genom husens rivning i och för centralposthusets till- och ombyggnad.

Med hänsyn till nu rådande kristider är att befara, att betydligt flera hyresavtal komma att uppsägas under 1916 och 1917 än föregående år och en väsentlig ökning i hyresersättningen till följd härav komma att äga rum. Då dessutom tillgången å lämpliga postlokaler i allmänhet, och särskilt i mindre samhällen, är ringa, kan generalpoststyrelsen bliva nödsakad att godtaga kontrakt med en jämförelsevis hög hyressumma. I flera fall krävas även större och tidsenligare lokaler för att den korresponderande allmänheten må kunna nöjaktigt betjänas. Dessa lokalutvidgningar komma naturligen även att förorsaka en betydande merkostnad.»

Generalpoststyrelsen, som funnit den för år 1916 fastställda anslagssumman, 435,000 kronor, otillräcklig för bestridande av utgifterna under ifrågavarande anslag för år 1917, hemställer därför, att anslaget i fråga i 1917 års stat ej måtte upptagas till lägre belopp än 475,000 kronor, vilket skulle innebära en ökning av senast fastställda belopp med 40,000 kronor.

Postlokalers uppvärmning, belysning och städning.

Ifrågavarande anslag, vilket i 1914 års stat upptagits till 370,000 kronor, har i 1915 och 1916 års stater beräknats till 390,000 kronor. Utgifterna uppgingo år 1914 till 346,199 kronor och komma, såvitt generalpoststyrelsen nu kan bedöma, att för år 1915 stiga till omkring 385,000 kronor.

Beträffande de förhållanden, som inverka på förevarande anslags ställning, anför styrelsen:

»Den största anparten av denna betydande ökning i utgifterna å anslaget faller på postkontorslokalernas *uppvärmning*.

Den åtstramning i kolmarknaden, som framkallats av världskriget, har för postverket medfört väsentlig kostnadsstegring i avseende å bränsle. För att nedbringa utgifterna i sådant hänseende har generalpoststyrelsen med statens järnvägar träffat avtal om leverans av erforderlig koks för uppvärmning av posthusen i Stockholm, varigenom erhållits en avsevärd besparing i kostnaderna. I syfte att än ytterligare åstadkomma minskning uti utgifterna i fråga har generalpoststyrelsen nu med statens järnvägar slutit överenskommelse om leverans under stundande eldningsperiod av koks för samtliga posthus, således även för posthusen i landsorten, med allenast ett undantag. Den utredning rörande den ekonomiska inverkan av denna överenskommelse, som generalpoststyrelsen låtit verkställa, utvisar en högst betydlig vinst för postverket, i jämförelse med om postverket, såsom eljest skolat ske, varit hänvisat att tillgodose sitt koksbehov för posthusen hos enskilda leverantörer. På grund härav och med ett fortgående å den väg, på vilken generalpoststyrelsen sålunda slagit in, hyser generalpoststyrelsen den förhoppning att kunna hålla utgifterna för uppvärmning av förutvarande postkontorslokaler inom ramen för de belopp, som före prisstegringen utgått för ändamålet.

I samma mån emellertid som nya eller utvidgade lokaler för postkontor tagas i anspråk, måste utgifterna också ökas. Posthuset i Norrköping kommer att tagas i bruk i början av år 1916 och i posthuset i Uddevalla beräknas inflyttning kunna ske i slutet av år 1916 eller början av 1917. Under år 1917 skall den nu pågående tillbyggnaden av centralposthuset i Stockholm bliva färdig. Dessa byggnadsföretag måste givetvis föranleda en ej obetydlig ökning i bränsleåtgången.

Slutligen torde å ett ej ringa antal platser behov av ökat lokalutrymme i förhyrda lägenheter komma att göra sig gällande med därav föranledd liknande ökning.

Under sådana förhållanden lär icke kunna undvikas, att utgifterna för uppvärmning komma att ökas för såväl 1916 som 1917.

Kostnaden för postkontorens *städning* har under 1915 ökat. Och även för kommande år torde i dylika fall böra räknas med en ökning, som, bortsett från den allmänna prisstegringen i avseende å arbetskostnad, utan vidare följer av utvidgning av postkontorslokalerna. I sådant hänseende åberopas särskilt ovan nämnda tre byggnadsföretag.

Vad beträffar kostnaden för elektrisk *belysning* har det däremot lyckats generalpoststyrelsen att nedbringa denna. Under belysningsåret 1914—15 hava 7 postkontor försetts med elektrisk belysning, med sammanlagt 181 lampor. Med en beräknad årsåtgång av inemot 9,000 lampor för belysningsperioden 1915—16, kommer anskaffningskostnaden, på grund av erhållet nedsatt pris å lampor, att avsevärt understiga samma kostnader nästföregående belysningsperiod.

Strömförbrukningskostnaden har 1913—1914 uppgått till 88,461 kronor och för 1914—1915 till 83,175 kronor samt torde, enligt nu verkställda utredningar, för belysningsperioden 1915—1916 beräknas komma att ytterligare nedgå.»

För att möta de ökade utgifter, som under år 1917 lära komma att drabba nu ifrågavarande anslag för bestridande av kostnaderna för postlokalernas uppvärmning och städning, anser sig generalpoststyrelsen, oaktat all möjlig sparsamhet iakttages, nödgad hemställa, att anslaget måtte i 1917 års stat upptagas till 410,000 kronor, det vill säga höjas med 20,000 kronor.

Tillverkning av frankotecken.

Anslaget har för åren 1915 och 1916 upptagits till 230,000 kronor. Utgifterna å anslaget, som för år 1913 belöpte sig till 231,747 kronor, hava för år 1914 uppgått till allenast 218,178 kronor och beräknas för år 1915 till omkring 220,000 kronor.

Antalet och värdet av de från postverkets frimärksförråd till postanstalterna utlämnade frankotecken voro

	antal st.	värde kr.
1913	253,852,490	23,653,587
1914	262,324,980	24,236,656.

För år 1915 beräknas jämväl en avsevärd ökning i frankoteckens-åtgången.

Styrelsen meddelar härefter följande beträffande anskaffningen av frankotecken:

»I anslutning till vad generalpoststyrelsen i sitt nästföregående år avgivna statförslag anförde har generalpoststyrelsen under år 1915, för mötande av oförutsedda omständigheter, jämväl ökat sitt inneliggande frankoteckensförråd, så att behållningen i förrådet vid slutet av år 1915 torde komma att betydligt överstiga behållningen vid 1914 års utgång. Med hänsyn härtill och i betraktande av den prisnedsättning, som generalpoststyrelsen betingat sig i det med enskild firma avslutade förnyade kontrakt angående leverans av frankotecken, gällande från 1915 års början, tror generalpoststyrelsen sig, även med den ökning i tillverk-

ningen av frankotecken, med vilken man bör räkna för åren 1916 och 1917, icke behöva ifrågasätta större ökning av anslaget än med 10,000 kronor.»

Generalpoststyrelsen hemställer alltså, att ifrågavarande anslag måtte i staten för år 1917 beräknas till 240,000 kronor, innebärande en ökning av senast fastställda belopp med 10,000 kronor.

Blankett- och cirkulärtryck, skrivmaterialier m. m.

Detta anslag har upptagits i postverkets stater år 1914 till 400,000 kronor, år 1915 till 425,000 kronor och år 1916 till likaledes 425,000 kronor. Utgifterna uppgingo år 1914 till 396,019 kronor och beräknas för år 1915 komma att stiga till inemot 410,000 kronor.

De olika utgiftsposterna å anslaget fördela sig, enligt vad styrelsen meddelar, med ungefär följande belopp, i runda tal, beräknade efter förhållandena år 1914:

kostnad för papper av olika slag	kronor 200,000
tryckningskostnad	» 125,000
ersättning för bokbinderiarbeten	» 35,000
skrivmaterialier m. m.	» 40,000.

Beträffande dessa utgiftsposter anför styrelsen följande:

»Under nu rådande kristid har priset särskilt å papper stigit väsentligt. Generalpoststyrelsen har därför fått vidkännas ej ringa ökade utgifter i sådant hänseende. I de fall, generalpoststyrelsen haft kontrakt avslutade med enskilda om leverans av blanketter m. m., hava kontrakten i stor utsträckning uppsagts i anseende till förhöjda papperspris, och hava vederbörande leverantörer förklarat sig icke kunna förnya kontrakten med mindre de erhöles avsevärd förhöjning i förut betingad leveranssumma.

Då årsförbrukningen av ett flertal blanketter är synnerligen stor — inrikes postanvisningar omkring 9 miljoner stycken, s. k. postsakskuvert 8 miljoner stycken, adresskort till inrikes paket 7 miljoner stycken, o. s. v. — torde generalpoststyrelsen hava att emotse en ej obetydlig ökning i utgifterna för blanketttryck.

För att emellertid i möjligaste mån minska verkets utgifter för såväl blanketttryck som även annat tryck, har styrelsen, på sätt styrelsen vid föregående tillfällen anmält, sedan några år tillbaka inrättat ett mindre postverkets accidenstryckeri i Malmö. Så småningom har alltmera av postverkets blanketter och annat tryck överlämnats till utförande av nämnda tryckeri. Sålunda har under år 1915 dit överflyttats tryckningen av en del blanketter, som utgå i stora upplagor, exempelvis blanketter till internationell postanvisning (omkring 1,300,000 per år), brevuntsettikett för försändelser i allmänhet (omkring 3,000,000 om året) samt avis rörande rekommenderade eller assurerade försändelser (omkring 7,000,000 om året). För närvarande tryckas över 50 av postverkets blanketter å tryckeriet i Malmö. Sammanlagda antalet exemplar av de från ifrågavarande tryckeri levererade tryckalstren utgjorde under år 1914 6,212,100. Det ekonomiska resultatet av Malmö-tryckeriet, med vilket är förenad en mindre bokbinderiavdelning, har varit gott och anordningen har i övrigt visat sig för postverket i alla avseenden till-

fredsställande. Generalpoststyrelsen har därför för avsikt att fortsätta på den sålunda inslagna vägen att, i den mån så lämpligen kan ske, verkställa tryck för postverkets räkning å tryckeriet i fråga.

Då det emellertid uppenbarligen ur flera synpunkter skulle vara till fördel, att tryckeriet vore förlagt till huvudstaden, är generalpoststyrelsen betänkt på att, sedan lokal för ett mindre tryckeri lämpligen kan erhållas i en källarvåning uti den nu pågående nybyggnaden till centralposthuset i Stockholm, från 1917 års början dit överflytta tryckeriet och därvid tillika försöksvis utvidga bokbinderiavdelningen.

Genom dessa anordningar förväntar generalpoststyrelsen att kunna i ej oväsentlig mån nedbringa utgifterna å anslaget till blankett- och cirkulärtryck m. m. Och styrelsen hoppas att härigenom kunna motväga de prisförhöjningar, som torde vara att förutse för nämnda tryck, ävensom, åtminstone i viss mån, neutralisera den kostnadsökning, som automatiskt måste följa av ökad blankettförbrukning i anseende till poströrelsens utveckling.

Därest nu ifrågavarande anslag för år 1917 höjes med 10,000 kronor, tror generalpoststyrelsen sig, med iakttagande av all möjlig sparsamhet, kunna reglera utgifterna å anslaget så, att detsamma icke skall behöva överstiga det i staten fastställda beloppet.»

Generalpoststyrelsen hemställer följaktligen, att anslaget för år 1917 fastställles till 435,000 kronor, vilket innebär en ökning i förhållande till motsvarande anslagssumma i 1916 års stat av 10,000 kronor.

Förbrukningsartiklar.

Anslaget till förbrukningsartiklar, vartill bland annat hänföres bindgarn, blyplomber, datumstilar, lack, postpåsar och postsäckar, påssaxar, stämpelfärg, stämpellådor, stämpelplattor (av gummi), uniformsknappar m. m., är i postverkets stater upptaget:

år 1913 till	kronor 180,000
» 1914 »	» 190,000
» 1915 »	» 190,000
» 1916 »	» 200,000.

Generalpoststyrelsen anför, att av ovan uppräknade förbrukningsartiklar tillverkas en del, såsom bindgarn, lack, postpåsar och postsäckar m. m., av råvaror, som icke frambringas inom landet. Dessa råvaror hava på grund av kriget stigit avsevärt i pris, och har, såsom en följd härav, postverket i åtskilliga fall fått vidkännas ökad anskaffningskostnad.

Utgifterna för år 1915 å ifrågavarande anslag torde därför, så vitt nu kan förutses, enligt styrelsens förmenande komma att med omkring 25,000 kronor överstiga det i staten upptagna anslagsbeloppet, 190,000 kronor.

Ehuru styrelsen sökt att genom vidtagande av lämpliga anordningar i all möjlig mån begränsa utgifterna för förbrukningsartiklar och allt framgent kommer att hava sin uppmärksamhet riktad härpå, vill det

synas styrelsen, dels med hänsyn till världskrigets verkningar, vilka sannolikt komma att lämna spår efter sig även under år 1917, dels ock på grund av poströrelsens utveckling, som om anslaget till förbrukningsartiklar för år 1917 ej skulle täcka förekommande utgifter med mindre detsamma vid jämförelse med det för år 1916 medgivna anslaget, 200,000 kronor, höjes med 30,000 kronor.

Styrelsen anser sålunda, att anslaget till förbrukningsartiklar för år 1917 bör fastställas till 230,000 kronor.

Telefonavgifter och telegramporto.

Till bestridande av utgifterna under denna titel har alltsedan år 1913 varit anvisat ett anslag av 35,000 kronor för år.

Styrelsen meddelar, att utgifterna under år 1913 belöpte sig till i runt tal 29,000 kronor och år 1914 till 37,500 kronor. Under 1915 års första halvår hava utgifterna uppgått, likaledes i runt tal räknat, till 26,500 kronor. Årskostnaden torde därför näppeligen komma att understiga 50,000 kronor.

Anledningen till denna anmärkningsvärt stora utgiftsstegring är, enligt styrelsens förmenande, till huvudsaklig del att söka i de av världskriget förorsakade svåra rubbningarna i den internationella posttrafiken. De dispositioner i trafikhänseende, som på grund härav erfordrats, hava, enligt vad styrelsen uppgiver, i stor utsträckning måst vidtagas med anlitande av telefon och telegraf. Under året hava emellertid även åtskilliga postkontor försetts med nya eller ökade telefonförbindelser, vilket haft till följd utgiftsökning å anslaget. För närvarande sakna 19 postkontor telefon. Inom de närmaste åren torde åtminstone större delen av dessa böra förseas med telefonförbindelse.

På grund av vad sålunda anförts hemställer generalpoststyrelsen, att anslaget i statförslaget för år 1917 icke upptages till lägre belopp än 45,000 kronor, vilket skulle innebära en höjning av senast fastställda anslag med 10,000 kronor.

Diverse utgifter.

Under detta anslag avföras de utgifter under omkostnadsstaten, som icke äro av beskaffenhet att direkt kunna hänföras till annat anslag å samma stat. Sålunda avföras under titeln diverse utgifter, bland annat, fraktkostnad för möbler och andra inventarier, kostnad för uppsättning eller nedtagning av skyltar, brevlådor och dylikt, målning av tidbrickor, märkning och textning i allmänhet, åtskilliga utgifter i anledning av arsenikförekomst i postlokaler, vissa utgifter för postautomobil-drift, hyror för elektriska normalur, annonseringskostnad ävensom utgifter för

kalendrar, böcker, kartor m. m. samt för prenumeration å tidningar. Därjämte avföras under titeln, på grund av särskilda nådiga beslut, vissa andra utgiftsposter, exempelvis ersättning för vissa utredningsarbeten hos generalpoststyrelsen, bidrag till utgivande av Tidskrift för postväsendet m. m.

Nu ifrågavarande anslag, som alltsedan år 1914 höjts med 10,000 kronor per år, är i staten för år 1916 fastställt till 55,000 kronor.

Generalpoststyrelsen anför, att, enligt vad verkställd utredning givit vid handen, det icke torde kunna undvikas, att utgifterna å anslaget för år 1915 komma att uppgå till något över 75,000 kronor. Vid sådant förhållande och då givetvis på grund av poströrelsens utveckling samt nya verksamhetsområden, som tillagts postverket, ökning av utgifterna under detta anslag måste förekomma, hemställer styrelsen, för att utgifterna å anslaget icke skola behöva överstiga det i staten upptagna belopp, att anslaget för år 1917 fastställas till 75,000 kronor, innebärande en höjning av 20,000 kronor.

Departements-
chefen.

Emot vad generalpoststyrelsen föreslagit beträffande anslagen under omkostnadsstaten har jag icke funnit annan erinran att framställa än att jag, beträffande anslaget till uniformsbeklädnad, anser vad av generalpoststyrelsen därutinnan anförts om under år 1917 beräknade prisstegringar med anledning av världskriget icke i och för sig utgöra giltig orsak till den förhöjning av anslaget, som styrelsen föreslagit. Med hänsyn till poströrelsens stegring och då i samband med pågående överflyttning av göromål från tjänstemän av högre grad till tjänstemän av lägre grad med därav föranledd ökning av antalet till fri uniforms-beklädnad berättigade tjänstemän upphandlingen av beklädnadsmaterialier torde kunna antagas behöva verkställas i större omfattning än eljest, har emellertid försiktigheten synts mig bjuda, att det för ifrågavarande ändamål anvisade förslagsanslaget bibehålles vid det av generalpoststyrelsen föreslagna belopp.

Samman-
fattning.

Här ovan har föreslagits höjning av anslaget

till ersättning för tjänsteresor i allmänhet med	kronor	10,000: —
» överliggningslokaler åt tjänstemän, tjänstgörande i postkupé eller å landsvägspostlinje, med	»	5,000: —
» uniformsbeklädnad med	»	60,000: —
» sjukvård m. m. med	»	5,000: —
» hyror för postlokaler med	»	40,000: —

Transport kronor 120,000: —

	Transport kronor 120,000: —
till postlokalers uppvärmning, belysning och städ-	
ning med	» 20,000: —
» tillverkning av frankotecken med	» 10,000: —
» blankett- och cirkulärtryck, skrivmaterialier m. m.	
med	» 10,000: —
» förbrukningsartiklar med	» 30,000: —
» telefonavgifter och telegramporto med	» 10,000: —
» diverse utgifter med	» 20,000: —

Summa kronor 220,000: —.

Genom dessa ändringar kommer alltså omkostnadsstaten att *ökas* från 2,763,000 kronor för år 1916 till 2,983,000 kronor för år 1917.

F. Oförutsedda utgifter.

Till oförutsedda utgifter hänföras tillfälliga utgifter, såsom kostnader, föranledda av tjänstemäns från postverkets distrikts- och lokal-förvaltningar inkallande för deltagande hos styrelsen i reglements- m. fl. arbeten, gottgörelser av olika slag, utbetalade med stöd av särskilda nådiga beslut m. m.

Generalpoststyrelsen föreslår, att anslaget, som i staterna för åren 1914, 1915 och 1916 är upptaget till 25,000 kronor, för år 1917 sättes till samma belopp.

G. Avkortningar och restitutioner.

(Förslagsvis.)

De utgifter, som avföras under detta anslag, nämligen ersättningar för bortkomna och skadade värdeförsändelser, anmärkningsprovisioner samt avkortningar och restitutioner av postavgifter i allmänhet, äro av den art, att de ej på förhand kunna överskådas, vadan de under olika år förete mycket växlande belopp.

Sålunda uppgingo utgifterna i fråga år 1912 till 13,694 kronor, år 1913 till 8,442 kronor och år 1914 till 58,126 kronor.

Ifrågavarande anslag hade för samma år förslagsvis upptagits till respektive 7,465, 10,295 och 12,405 kronor samt för år 1915 till 14,460 och för år 1916 slutligen till 12,750 kronor.

Beträffande anledningen till den starka utgiftsstegringen under år 1914 å ifrågavarande anslag anför styrelsen följande:

»Utgiftsbeloppen för år 1914 äro i jämförelse med motsvarande summor de föregående åren, som synes, anmärkningsvärt stora. Genom inbrott å post-

kontoret Stockholm I natten mellan den 2 och 3 juli 1914, varvid tillgrepos bland annat tre assurerade paket, förorsakades nämligen postverket en utgift å tillhoppa 35,500 kronor, som generalpoststyrelsen tills vidare fått utanordna till vederbörande paketavsändare för förlusten av dessa paket.

En bidragande orsak till den stora utgiftsökningen å detta anslag för år 1914 har även varit, att restitutioner av portoavgifter måste ske till avsevärda belopp. Sålunda avsändes under oktober månad 1914 telegrampostanvisningar till England, vilka därstädes på grund av då rådande förhållanden å penningemarknaden ansågos ej böra utbetalas och därför återsändes. För dessa telegrampostanvisningar har till vederbörande avsändare restituerats ett belopp av i runt tal 13,400 kronor.

Med avdrag av dessa stora utgiftsbelopp skulle utgiftssumman för år 1914 sålunda endast uppvisa ett belopp av c:a 9,000 kronor utgörande i övrigt för samma år ersättningar för förkomna och skadade försändelser, anmärkningsprovision samt avkortningar och restitutioner av postavgifter i allmänhet.»

För vinnande av jämn slutsumma föreslår styrelsen, att anslaget för år 1917 bestämmes till förslagsvis 12,150 kronor, innebärande en minskning av 600 kronor.

H. Avsättning till förnyelsefond.

För avsättning till postverkets förnyelsefond har av Kungl. Maj:t och riksdagen beräknats:

dels 1¹/₂ procent av värdet på postverkets i bruk tagna fastigheter,
dels ock 5 procent av värdet å postverkets inventarier.

Fastigheternas värde upptagas vid 1915 års
utgång till kronor 7,234,500: —.

Under år 1916 blir posthuset i Norrköping färdigt. Fastigheternas värde ökas härigenom med det för nämnda posthus avsedda anslag, 400,000 kronor, med avdrag av 32,000 kronor, motsvarande det efter rivning av gamla posthusbyggnaden nedskrivna värdet av postverkets fastighet i Norrköping, således med » 368,000: —.

Under år 1917 beräknas posthuset i Uddevalla samt tillbyggnaden till posthuset vid Vasagatan i Stockholm bliva färdiga. Värdet å postverkets fastigheter skulle därigenom komma att ökas med de för dessa byggnadsföretag avsedda belopp, respektive 240,000 och 933,000 kronor eller tillhoppa » 1,173,000: —.

Sammanlagda värdet av postverkets i bruk tagna fastigheter beräknas alltså vid 1917 års utgång till kronor 8,775,500: —.

1,5 procent härå utgör kronor 131,632: 50 eller i runt tal 131,700 kronor.

Värdet av postverkets inventarier uppgick vid 1914 års slut till kronor 2,541,415: —.

Till inköp av inventarier är för år 1915 anvisat ett belopp av	»	300,000: —
och för år 1916	»	350,000: —.

Vid 1916 års utgång skulle postverkets inventarier således hava ett värde av » 3,191,415: —.

Bifalles den under utgifter för kapitalökning denna dag gjorda hemställan om anslag till inköp av inventarier för år 1917 till ett belopp av 350,000 kronor, skulle postverkets inventarier ökas med » 350,000: —.

Värdet av postverkets inventarier kan alltså vid 1917 års utgång beräknas komma att uppgå till kronor 3,541,415: —.

5 procent å detta värde utgör 177,070 kronor eller i avrundat tal 177,100 kronor.

Sammanlägges den här ovan beräknade kostnaden för posthusens underhåll	kronor	131,700: —
med nyss angivna beräknade utgifter för underhåll av inventarier	»	177,100: —,

erhålles det belopp, som enligt styrelsens förslag för år 1917 bör avsättas till förnyelsefond,	»	308,800: —,
---	---	-------------

vilket innebär en *ökning* av 28,800 kronor i förhållande till 1916 års anslag, 280,000 kronor.

Mot vad styrelsen föreslagit beträffande anslagen till oförutsedda utgifter, avkortningar och restitutioner samt avsättning till förnyelsefond har jag intet annat att erinra än att, för vinnande av jämn slutsumma, anslaget till avkortningar och restitutioner för år 1917 torde böra bestämmas till förslagsvis 11,150 kronor.

Vid bifall till mitt förslag till postverkets stat för driftkostnader för år 1917 komma de särskilda anslagssummorna att i förhållande till år 1916 ställa sig på sätt närmare framgår av efterföljande tabell:

*Departements-
chefen.*

	År 1916.	År 1917.	Ökning år 1917 i för- hållande till år 1916.	Minskning år 1917 i förhållande till år 1916.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
A. Arlöningar.				
<i>I. Generalpoststyrelsen.</i>				
Löner och tjänstgöringspenningar	445,050	446,050	1,000	—
Ortstillägg och hyresbidrag	23,750	23,750	—	—
Arvoden åt extra tjänstemän, vikariatsersätt- ning m. m.	75,000	75,000	—	—
<i>II. Distrikts- och lokalförvaltningarna.</i>				
Ordinarie löner och tjänstgöringspenningar	9,549,100	9,617,300	68,200	—
Ortstillägg och hyresbidrag	950,000	970,000	20,000	—
Arvoden åt extra tjänstemän, vikariatsersätt- ning m. m.	975,000	894,000	—	81,000
<i>III. Övriga anslag.</i>				
Arvoden till poststationer	2,150,000	2,150,000	—	—
» åt frimärksförsäljare	70,000	50,000	—	20,000
Gratifikationer m. m. åt tjänstemän eller andra personer, som äro anställda vid postverket eller anlitas i dess ärenden	20,000	25,000	5,000	—
Understöd m. m. åt personer, som äro eller varit anställda vid postverket eller anlitas i dess ärenden	20,000	20,000	—	—
Summa	14,277,900	14,271,100	94,200	101,000
Minskning	—	—	—	6,800
B. Övergångsstat.				
<i>I. Generalpoststyrelsen</i>	9,500	10,700	1,200	—
<i>II. Distrikts- och lokalförvaltningarna</i>	15,450	11,150	—	4,300
Summa	24,950	21,850	1,200	4,300
Minskning	—	—	—	3,100
C. Pensioner	495,100	536,600	41,500	—
D. Postbefordran.				
Postbefordran å järnväg	4,400,000	4,400,000	—	—
» » landsväg jämte lokala transporter	2,100,000	2,100,000	—	—
Transport	6,500,000	6,500,000	—	—

	År 1916.	År 1917.	Ökning år 1917 i för- hållande till år 1916.	Minskning år 1917 i förhållande till år 1916.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Transport	6,500,000	6,500,000	—	—
Postbefordran sjöledes:				
emellan Sveriges fastland och Gottland	75,000	75,000	—	—
» övriga inrikes orter	140,000	140,000	—	—
» Sverige och Tyskland	273,500	273,500	—	—
» » » Danmark	15,000	15,000	—	—
» » » Finland	25,000	25,000	—	—
» » » samt Storbritannien och Ame- rika	14,000	14,000	—	—
Transitersättning åt främmande postverk	100,000	100,000	—	—
Summa	7,142,500	7,142,500	—	—
E. Omkostnader.				
Felräkningspenningar	75,000	75,000	—	—
Ersättning för tjänsteresor i allmänhet	95,000	105,000	10,000	—
Traktamenten för tjänstgöring i postkupé eller å landsvägspostlinje	310,000	310,000	—	—
Överliggningslokaler åt tjänstemän, tjänstgörande i postkupé eller å landsvägspostlinje	65,000	70,000	5,000	—
Uniformsbeklädnad	360,000	420,000	60,000	—
Sjukvård m. m.	55,000	60,000	5,000	—
Undervisningskurser	33,000	33,000	—	—
Hyrer för postlokaler	435,000	475,000	40,000	—
Postlokalers uppvärmning, belysning och städning	390,000	410,000	20,000	—
Tillverkning av frankotecken	230,000	240,000	10,000	—
Blankett- och cirkulärtryck, skrivmaterialier m. m.	425,000	435,000	10,000	—
Förbrukningsartiklar	200,000	230,000	30,000	—
Telefonavgifter och telegramporto	35,000	45,000	10,000	—
Diverse utgifter	55,000	75,000	20,000	—
Summa	2,763,000	2,983,000	220,000	—
F. Oförutsedda utgifter	25,000	25,000	—	—
G. Avkortningar och restitutioner	12,750	11,150	—	1,600
H. Avsättning till förnyelsefond	280,000	308,800	28,800	—

	År 1916.	År 1917.	Ökning år 1917 i för- hållande till år 1916.	Minskning år 1917 i förhållande till år 1916.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Sammandrag.				
A. Avlöningar	14,277,900	14,271,100	—	6,800
B. Övergångsstat	24,950	21,850	—	3,100
C. Pensioner	495,100	536,600	41,500	—
D. Postbefordran	7,142,500	7,142,500	—	—
E. Omkostnader	2,763,000	2,983,000	220,000	—
F. Oförutsedda utgifter	25,000	25,000	—	—
G. Avkortningar och restitutioner	12,750	11,150	—	1,600
H. Avsättning till förnyelsefond	280,000	308,800	28,800	—
Summa	25,021,200	25,300,000	290,300	11,500
Ökning	—	—	278,800	—

Ökningsbeloppet för 1916 års stat uppgick till 331,200 kr.

På grund av vad jag sålunda anført får jag hemställa, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen

dels medgiva, att intendenten i generalpoststyrelsen Hjalmar Westin må från och med år 1915 komma i åtnjutande av första och andra avlöningsförhöjningarna vid tjänsten med 1,000 kronor;

dels medgiva, att till § 8 i gällande avlöningsreglemente för tjänstemän vid postverket göres följande tillägg: »Dylikt tillägg till belopp av 20 kronor för månad kan jämväl, i den ordning nyss är sagt, tilldelas förste postvaktmästare och förste postiljon, som bestrider göromål av särskilt maktpåliggande art»;

dels ock godkänna bifogade förslag till postverkets stat för driftkostnader år 1917 (bilaga 1) samt bestämma postverkets anslag till driftkostnader för år 1917, förslagsvis, till 25,300,000 kronor, att utgå direkt av postmedlen.

Vad departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen bifalla samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Carl Stålhammar.

Bilaga 1.

Postverkets stat för driftkostnader år 1917.

		K r o n o r .				
A. Avlöningar.						
1. Generalpoststyrelsen.						
Generalpostdirektören		13,000	—			
4 byråchefer ... (8,000—9,000 kr.) förslagsvis		35,500	—			
1 kamrerare ... (6,000—7,000 ») »		7,000	—			
5 sekreterare ... (6,000—7,000 ») »		34,000	—			
1 ombudsman... (5,000—6,500 ») »		6,000	—			
3 förste aktua-						
rier (5,000—6,500 ») »		19,500	—			
2 intendenten... (5,000—6,500 ») »		12,500	—			
1 aktuarie (4,200—5,500 ») »		5,500	—			
1 förrädsförval-						
tare (4,200—5,500 ») »		5,000	—			
7 notarier (4,200—5,500 ») »		35,300	—			
1 registrator ... (4,200—5,500 ») »		5,000	—			
5 revisorer (4,200—5,500 ») »		27,500	—			
3 revisorer och						
bokhållare (4,200—5,500 ») »		15,500	—			
18 förste postex-						
peditörer, man-						
liga..... (3,200—4,200 ») »		66,900	—			
13 postexpeditö-						
rer, manliga.. (1,800—3,800 ») »		36,600	—			
22 d:o, kvinnliga (1,500—2,100 ») »		41,800	—			
33 biträden,						
kvinnliga (1,250—1,650 ») »		51,250	—			
19 vaktmästare.. (1,140—1,650 ») »		28,000	—			
Förste vaktmästaren, arvode		200	—	446,050		
Transport		—	—	446,050	—	

		K r o n o r .				
	Transport	—	—	446,050	—	
Ortstillägg och hyresbidrag, förslagsvis		—	—	23,750	—	
Arvoden åt extra tjänstemän, vikariatsersättning m. m., förslagsvis		—	—	75,000	—	544,800
2. Distrikts- och lokalförvaltningarna.						
6 postdirektörer (7,000—8,000 kr.)	förslagsvis	46,500	—			
11 postmästare av klass 1 A	(5,500—7,000 ")	1) 78,200	—			
23 postmästare av klass 1 B	(5,000—6,500 ")	149,000	—			
6 överkontrollörer	(5,000—6,500 ")	37,500	—			
15 postmästare av klass 2 A	(4,600—6,000 ")	89,500	—			
7 förste kontrollörer	(4,600—6,000 ")	42,000	—			
28 postmästare av klass 2 B	(4,200—5,500 ")	154,000	—			
86 postmästare av klass 3	{ manlig (3,800—5,000 ") kvinnlig (2,900—3,400 ") }	429,600	—			
53 kontrollörer	(3,800—5,000 ")	265,000	—			
89 postmästare av klass 4	{ manlig (3,500—4,600 ") kvinnlig (2,700—3,100 ") }	397,500	—			
152 förste postexpeditörer, manliga	(3,200—4,200 ")	618,000	—			
27 förste postexpeditörer, kvinnliga	(1,900—2,500 ")	67,300	—			
875 postexpeditörer, manliga	(1,800—3,800 ")	2,509,400	—			
270 postexpeditörer, kvinnliga	(1,500—2,100 ")	505,600	—			
16 biträden, kvinnliga	(1,250—1,650 ")	25,800	—			
Transport		5,414,900	—	—	—	544,800

1) Häre innefattas även särskilda arvoden till 3 postmästare.

		K r o n o r.			
690 förste postvaktmästare och förste postiljoner.. (1,500—1,950 kr.) 2,050 postvaktmästare och postiljoner (1,200—1,650 respektive 1,890 »)	Transport	5,414,900	—	544,800	—
	förslagsvis	1,317,500	—		
		2,884,900	—	9,617,300	—
		—	—	970,000	—
Ortstillägg och hyresbidrag	»	—	—	894,000	—
Arvoden åt extra tjänstemän, vikariatsersättning m. m., förslagsvis		—	—	11,481,300	—
3. Övriga anslag.					
Arvoden till poststationer, förslagsvis		—	—	2,150,000	—
» åt frimärksförsäljare, »		—	—	50,000	—
Gratifikationer m. m. åt tjänstemän eller andra personer, som äro anställda vid postverket eller anlitas i dess ärenden,		—	—	25,000	—
Understöd m. m. åt personer, som äro eller varit anställda vid postverket eller anlitas i dess ärenden, förslagsvis		—	—	20,000	—
				2,245,000	—
					14,271,100
B. Övergångsstat.					
1. Generalpoststyrelsen.					
Personligt avlöningstillägg åt byråchefen C. A Hasselrot, förslagsvis				4,000	—
5 tjänstemän i 1:a graden, förslagsvis				19,000	—
Personlig verkmästarbefattning för E. V. Nyberg, förslagsvis				4,600	—
Arvoden åt extra tjänstemän, förslagsvis				3,100	—
				30,700	—
Avgå under A. upptagna avlöningar				21,600	—
	Återstod			9,100	—
1 kammarsskrivare				1,600	—
				10,700	—
Transport		—	—	10,700	—
					14,271,100

		K r o n o r.			
Transport		—	10,700	14,271,100	—
2. Distrikts- och lokalförvaltningarna.					
1 postmästare av klass 2 A (enligt 1914 års stat)	6,000	—			
2 " " " 2 B (" " " ")	11,000	—			
1 " " " 3 (" " " ")	5,000	—			
1 postexpeditör med avlöning som postmästare av klass 3, manlig (enligt 1914 års stat)	5,000	—			
1 postexpeditör med avlöning som förste postexpeditör, manlig (enligt 1914 års stat)	4,200	—			
1 postexpeditör med avlöning som förste postexpeditör, manlig (enligt 1915 års stat)	4,200	—			
9 postexpeditörer i 2:a lönegraden (enligt 1909 års stat) ...	25,200	—			
Personliga avlöningstillägg, förslagsvis	950	—			
	=	61,550	—		
Avgå följande under A. upptagna avlöningar:					
till 1 postmästare av klass 2 B	kr. 5,500: —				
» 2 manliga postmästare av klass 3	» 10,000: —				
» 1 manlig " " " 4	» 4,600: —				
» 3 postexpeditörer, manliga	» 11,400: —				
» 9 " " , kvinnliga	» 18,900: —	50,400	—		
Återstod	11,150	—	11,150	21,850	—
C. Pensioner.					
(Förslagsanslag.)					
Tjänstemän, som erhållit avsked,	—	—	521,535	—	
Tjänstemän med flera, som i följd av skada under tjänstut- övning eller av annan orsak tillerkänts årligt understöd,	—	—	12,615	—	
Avlidna tjänstemäns med fleras änkor och barn	—	—	2,450	536,600	—
D. Postbefordran.					
(Förslagsanslag.)					
Postbefordran å järnväg	—	—	4,400,000	—	
» å landsväg jämte lokala transporter	—	—	2,100,000	—	
Transport	—	—	6,500,000	14,829,550	—

	Transport	K r o n o r.			
		—	—	—	—
Postbefordran sjöledes:			6,500,000	14,829,550	—
emellan Sveriges fastland och Gottland.....	75,000	—			
» övriga inrikes orter	140,000	—			
» Sverige och Tyskland	273,500	—			
» » Danmark	15,000	—			
» » Finland	25,000	—			
» » Storbritannien och Amerika	14,000	—	542,500		
Transitersättning åt främmande postverk	—	—	100,000	7,142,500	—
E. Omkostnader.					
(Förslagsanslag.)					
Felräkningspenningar	—	—	75,000		
Ersättning för tjänsteresor i allmänhet	—	—	105,000		
Traktamenten för tjänstgöring i postkupé eller å landsvägs- postlinje	—	—	310,000		
Överligningslokaler åt tjänstemän, tjänstgörande i post- kupé eller å landsvägspostlinje,	—	—	70,000		
Uniformsbeklädnad	—	—	420,000		
Sjukvård m. m.	—	—	60,000		
Undervisningskurser	—	—	33,000		
Hyrer för postlokaler	—	—	475,000		
Postlokalers uppvärmning, belysning och städning	—	—	410,000		
Tillverkning av frankotecken	—	—	240,000		
Blankett- och cirkulärtryck, skrivmaterialier m. m.	—	—	435,000		
Förbrukningsartiklar	—	—	230,000		
Telefonavgifter och telegramporto	—	—	45,000		
Diverse utgifter	—	—	75,000	2,983,000	—
F. Oförutsedda utgifter	—	—	—	25,000	—
G. Avkortningar och restitutioner, förslagsvis	—	—	—	11,150	—
H. Avsättning till förnyelsefond	—	—	—	308,800	—
Summa kronor	—	—	—	25,800,000	—